

LAHARI COMMUNIQUE

Private circulation only

February 2021 to April 2021

Dear Readers,

Due to reconstitution of the Editorial Team and the procedural requirements that had to be fulfilled, there has been a delay in the publication of the quarterly editions of November-January and February-April. We regret the inconvenience and assure that the future quarterly editions will be published as per schedule.

Editorial Team

LIMITATION ACT AND PROCEEDINGS UNDER THE INSOLVENCY AND BANKRUPTCY CODE, 2016

In view of Section 238 of the Indian Banking Code (IBC), 2016 which holds that the provisions of the Code override other laws, the National Company Law Tribunal (NCLT) and the National Company Law Appellate Tribunal (NCLAT) have held in many cases that the Limitation Act, 1963 is not applicable to proceedings before the NCLT and NCLAT under the IBC. However, the Hon'ble Supreme Court laid down the law holding that the Limitation Act, 1963 is applicable to proceedings under the IBC. Subsequently, the Parliament amended the Code in 2018 and inserted Section 238A which states that the provisions of the Limitation Act, 1963 are applicable as far as may be to the proceedings or appeals before the NCLT or NCLAT.

Subsequently, a lot of issues cropped up for consideration. Since, Section 7 (by financial creditor) and Section 9 (by Operational Creditor) applications have no specific Article applicable in the Schedule to the Limitation Act 1963, Article 137 which is the residuary provision for applications gets attracted. Then, the question regarding the applicability of Section 5, Section 14 and Section 18 of the Limitation Act, 1963 came up for consideration vis-à-vis the provisions of the IBC.

In the latest case of *Laxmi Pat Surana vs Union Bank of India & Anr.* [Civil Appeal No. 2734 of 2020] ("Laxmi Pat") decided on 26.03.2021, the Supreme Court has settled the issue of the applicability of Section 18 of the Limitation Act, 1963 to applications for initiation of insolvency proceedings under the IBC. The Apex Court has held that Section 18 of the Limitation Act ("Section 18") applies to extend the period of limitation for filing an application under Section 7 of the IBC. However, it is to be remembered that the trigger for filing an application under Section 7 of the IBC is "default." As such, just an extension of the limitation by a written acknowledgement of debt as contemplated under Section 18 of the Limitation Act, would not be sufficient. After the extension, there has to be a default as contemplated under Section 3(12), which states, "default" means non-payment of debt when whole or any part or instalment of the amount of debt

LIMITATION UNDER THE PROTECTION OF WOMEN FROM DOMESTIC VIOLENCE ACT

The High Court of Karnataka considered the interesting question of whether Section 468 of Cr.P.C. is applicable to Section 12 of the Domestic Violence (DV) Act in the case of *Sri. Puttaraju v. Smt. Shivakumari* (Crl. Rev. P. NO. 730/2019; judgement dated 01.04.2021).

The Respondent husband filed a petition against the Petitioner wife under Section 12 of the Protection of Women from Domestic Violence Act, 2005 (DV Act) seeking monetary relief and custody order under Sections 20 and 21 of the DV Act. Partly allowing the petition the trial court awarded Rs.8,000/- p.m., to the respondent and her children as maintenance and house rent. The petitioner was also restrained from taking away the children from her custody and committing domestic violence. When the petitioner challenged the said order, the Appellate Court granted interim stay subject to the petitioner depositing Rs.4, 32, 000/- before the Appellate Court towards arrears of maintenance.

The Appellate Court dismissed the appeal and confirmed the order of the trial court and directed the amount in deposit to be transmitted to the Trial Court. The husband filed a Revision Petition before the High Court. During the pendency of the Petition the respondent wife filed an application seeking release of the amount deposited in court, in her favour. This was opposed by the Petitioner on the ground that the petition was filed 10 years after the date of the alleged domestic incident, therefore the petition itself was not maintainable.

The Petitioner's contention was that since Section 28 of the DV Act mandates applicability of Cr.P.C., to all proceedings filed under Section 12 of the DV Act, Section 468 of Cr.P.C., shall also become applicable and considering that the alleged domestic violence was 10 year prior to the petition, the petition was barred by limitation. The Respondent contended that, Section 468, Cr.P.C., was applicable only to proceeding initiated Under Section 31 of the DV Act and not to other proceedings.

33rd year of publication

ATTENTION MEMBERS

As resolved in the Committee meeting dated 10-08-2021 the Annual General Body meeting of Lahari Advocates Forum will be held on 29th October 2021 (subject to the covid pandemic situation and government mandates prevailing at the time). The meeting notice will be sent to all the members. Members are requested to update their address, contact number and email addresses with LAF by 30th August 2021

Send your contact details to:

Email: lahariandlahariadvocate99@gmail.com

Secretary, Lahari Advocates Forum

FOND MEMORIES OF JUSTICE MOHAN SHANTANGOUDAR

Sri. Mohan Shanthangoudar commenced his independent practice in 1984. Hard work, sincerity, exhaustive reading and a debating nature were his hallmarks. In a short period, he had a lucrative practice. The service rendered by him as Chairman of KSBC will be remembered forever. He attended several national and international law seminars and conferences. In whichever capacity, he worked whole heartedly and commanded name and respect.

Not surprisingly, an occasion arose in his late 40s when he was shown a red carpet in Vidhana Soudha by eminent political leaders. I remember him saying *"A Minister will remain only till he enjoys majority in democracy, but a Lawyer or a Law person remains so throughout and forever. I believe in law, I love Law and I opt for Law. I know the best on which side my bread is buttered."* His career in the judiciary opened with his elevation as Judge of High Court of Karnataka on 12-05-2003. He discharged his duties effectively also as President of the Bangalore Mediation Center and the Karnataka Judicial Academy. He was Acting Chief Justice of High Court of Kerala (01-08-2016) and later sworn in as Chief Justice of Kerala High Court on 22-9-2016. His elevation to the Supreme Court of India on 17-2-2017 was a culmination of his hard work and sincerity.

A month after his elevation to the Apex Court, while sharing his experience as a Judge of Supreme Court, he expressed: *"We are extremely happy to enjoy the performance of several senior Lawyers in the Apex Court. Their figurative language, rich experience, fund of knowledge and tools to place legal logarithm before us are beyond appreciation and we have no choice but to succumb to the same. But at any rate a Judge is expected to draw a golden line and invite an equilibrium in Law between the thorough preparation by the Advocate and the real hard facts or situations in the file on hand. Above all, Judge should do justice and sleep in the night. At any rate due process of law and majesty of judiciary and ultimately the institution should prevail."*

In a short span of 4 years as a Judge of the Apex Court, Justice Goudar showed his judicial commitment by carving several important principles of law in different cases on various aspects. I recollect his Lordship saying *"a Judge should always be true to his feelings and decisions."* He listened more and talked less, and decided an issue only through his pen. He was a great human being. His working capacity, common sense and capacity to decide issues on the spot were appreciable. Simplicity was prevalent in his blood which played a major role in making him a great human being and a great Judge.

Almighty's call was pre mature. He moved to the second world leaving us, there is no appeal for God's wish. But, all that we pray is that his soul should rest in peace and his life path should be an ideal for the youngsters in the Bar.

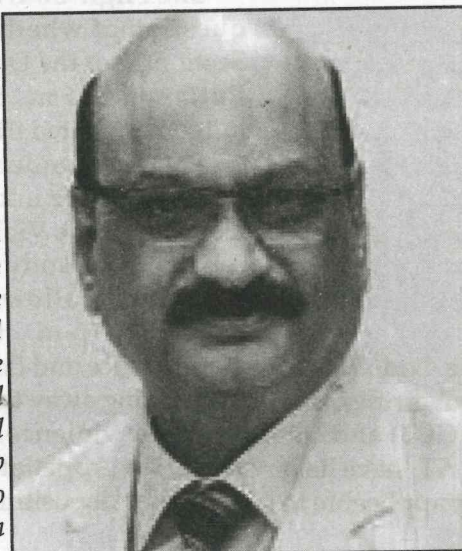
S.P. Kulkarni, Advocate, Bengaluru

25th day of April 2021 is the most unfortunate day for the legal fraternity as we lost one of the finest Supreme Court Judges - Justice Mohan M. Shantanagoudar. He was known not just for his legal acumen and scholarship but also for his friendly nature, kindness, simplicity and dignified demeanor both on and off the Bench.

In the year 2006, I was appointed as Law Clerk cum Research Assistant to Justice Shantanagoudar and I served for two years under him. He was popularly called as MSGJ. The work-ethic of MSGJ was that one should balance family, friends, profession and career. With such fine balancing, he had the highest disposal of cases during his judicial tenure in the High Court of Karnataka. He always treated his staff as family.

As a judge, he always had great clarity of thought and was blessed with a natural ability to pass judgments in a practical and sensible way. He was crisp, clear and bold in his judgments

and never hesitated to express his views on the Bench or in public life. As a judge, he gave full opportunity to every advocate to put forth his/her case and every advocate had the satisfaction that he/she argued all his/her points comfortably. After a patient hearing, he used to pass orders and he gently disagreed, if he was not convinced. He used to attend competitions and functions in colleges of remote areas to motivate the students. A famous Vachana in Kannada says *Illu salluvavaru alliyu salluvavu*, which means "A person who fits here, fits everywhere else." This is true of Justice Mohan Shantanagoudar who gained popularity in a short span of time in the Supreme Court. In just 4 years as a Supreme Court Judge, he authored 136 judgments and sat on the Bench in 491 cases in which judgments were pronounced. He will be remembered for the various landmark judgments he has authored. *Sakkubai v. State of Karnataka* shows his great concern for protecting the World Heritage Site - Hampi. He ordered for the demolition of

all illegal structures in Hampi with immediate effect which helped the Archaeology Department to put an end to all kinds of illegal activities in the area. His dissenting judgment, in *Indore Development Authority v. Shailendra*, a land acquisition case, had significant role in the matter getting referred to a larger Bench. In a judgment against police brutality in *Yashwant etc., v. The State of Maharashtra*, he called for 'Democratic policing' and observed *"Those who are called upon to administer the criminal law, must bear, in mind, that they have a duty not merely to the individual accused before them, but also to the State and to the community at large."* His judgment on maintenance, in which he awarded 25 percent of the husband's net salary as maintenance to the wife, is widely followed in many

matrimonial cases. Another landmark judgment is that of *M. Ravindra V. Intelligence Officer* on right of the accused for 'default bail' if the investigation is not completed within prescribed time. In another case, he protected the common man's earnings by making banks accountable for the locker system. In *M/S Nandan Biomatrix Ltd., v. S. Ambika Devi*, small farmers were held to be consumers, helping many farmers to get compensation from companies under consumer law. It is well known that Justice Shantanagoudar recused to hear certain cases and he stood clear throughout his career. He has left a great legacy to draw inspiration. His untimely demise is a great loss to the judiciary.

Chandra Sekhar H., Supreme Court Advocate on Record

Always approachable, friendly, soft spoken and encouraging, Justice Shantanagoudar was a constant well wisher of Lahari Advocates Forum. There were events jointly conducted by Lahari and the Karnataka State Bar Council and as a member of the State Bar Council, he would be there. Even after his elevation to the Bench his good will for Lahari continued, be it writing for our Souvenir or being an avid reader of the Communique. We had the honour of having Justice Shantanagoudar as the Speaker for the 12th P. G. C. Chengappa Memorial lecture in November 2018 on the topic 'Dimensions and Paradigms of Victim Compensation in Criminal Trials.' It took all our skills of advocacy to convince him to deliver the lecture as he was convinced that he was not a great speaker and would irritate the audience with his boring lecture delivery! It is a different story that the lecture booklets got exhausted within a couple of days of the lecture for the simple yet well researched writing, sprinkled with the rich experience of the erudite speaker. We at Lahari have fond memories of Justice Mohan Shantanagoudar to be cherished forever.....

P. Anu Chengappa
Lahari Advocates Forum

ಲಹರಿ ಸಂವಾದ

ಫೆಬ್ರವರಿ 2021 ರಿಂದ ಏಪ್ರಿಲ್ 2021

ಕಾನೂನು ಮತ್ತು ಮಹಿಳೆ ಸಂಕ್ಷಿಪ್ತ ಇತಿಹಾಸ

—ಜಸ್ವೀಸ್ ಫಣೀಂದ್ರ, ನಿವೃತ್ತ ನ್ಯಾಯಾಧೀಶರು
ಕರ್ನಾಟಕ ಉಚ್ಚ ನ್ಯಾಯಾಲಯ, ಬೆಂಗಳೂರು

ಮುನ್ನುಡಿ: ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಸಂವಿಧಾನ ಪೂರ್ವದಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ಸಂವಿಧಾನದ ನಂತರದ ಕಾಯ್ದೆಗಳನ್ನು ಗಮನಿಸಿದಾಗ ಸುಮಾರು ಅರವತ್ತಕ್ಕೂ ಹೆಚ್ಚು ಕಾಯಿದೆಗಳು ಮತ್ತು ಕಾಯ್ದೆಗಳಲ್ಲಿರುವ ಕಲಂಗಳು ಮಹಿಳೆಯರ ಸ್ಥಾನಮಾನವನ್ನು ಉನ್ನತೀಕರಿಸಲು ಅವರ ಹಕ್ಕು ಬಾಧ್ಯತೆಗಳನ್ನು ಸಂರಕ್ಷಿಸಲು ಮತ್ತು ಅವರ ಘನತೆಯನ್ನು ಕಾಪಾಡಲು, ದುರ್ಬಲತೆಯಿಂದ ಅವರನ್ನು ರಕ್ಷಿಸಲು ಮಾಡಿದಂತಹ ಕಾನೂನುಗಳಾಗಿ ಕಂಡುಬರುತ್ತವೆ. ಭಾರತದ ಇತಿಹಾಸವನ್ನು ಕೂಲಂಕುಶವಾಗಿ ಪರಿಶೀಲಿಸಿದಾಗ ಮನುಷ್ಯತೆಯ ಕಾಲಕ್ಕೆ ಹೋದರೆ ಮಹಿಳೆಯರನ್ನು ಹಿಂದೆ ನಾವು ಕಾಣುತ್ತಿದ್ದ ರೀತಿ, ಅವರಿಗೆ ಕೊಡುತ್ತಿದ್ದ ಗೌರವ, ಸ್ಥಾನಮಾನ ಮತ್ತು ಅವರ ಘನತೆ ಇವುಗಳನ್ನು ಮನುಷ್ಯತೆಯ ಎರಡು ಸುಭಾಷಿತಗಳಿಂದ ಗ್ರಹಿಸಬಹುದಾಗಿದೆ.

1. "ಯತ್ರ ನಾರ್ಯಸ್ತು ಪೂಜ್ಯಂತೇರಮಂತೇತತ್ತದೇವತಾಃ".

ಇದರ ಗಂಭೀರ ಅರ್ಥವನ್ನು ಪರಿಗಣಿಸಿದರೆ ಎಲ್ಲಿ ಮಹಿಳೆಯರನ್ನು ಪೂಜಿಸುತ್ತಾರೋ, ಗೌರವಿಸುತ್ತಾರೋ ಅಲ್ಲಿ ದೇವತೆಗಳು ವಾಸಿಸುತ್ತಾರೆ. ಮನು ಮಹಾರಾಜರ ಮತ್ತೊಂದು ಅನುಭವದ ಉಕ್ತಿಯನ್ನು ಗಮನಿಸಿದರೆ ಮಹಿಳೆಗೆ ಹೆಣ್ಣು ಮಗು ತಾಯಿಯ ಗರ್ಭಕ್ಕೆ ಬಂದ ದಿನದಿಂದ ಆಕೆಯ ಮರಣದ ನಂತರದವರೆಗೂ ದೊರಕುತ್ತಿದ್ದ ರಕ್ಷಣೆಯ ಬಗ್ಗೆ ಮಾಹಿತಿ ದೊರೆಯುತ್ತದೆ, ಅ ಉಕ್ತಿ ಏನೆಂದರೆ,

2. "ಪಿತಾ ರಕ್ಷತಿತೌಮಾರ್ಯ ಭರ್ತಾರಕ್ಷತಿಯೌವ್ವನೇ ರಕ್ಷಂತಿ ಸ್ಥಾವರೇ ಪುತ್ರಾಃ ನ ಸ್ತ್ರೀ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯಮರ್ಹತಿ".

ಈ ಉಕ್ತಿಯ ಗುಣಾರ್ಥವೆಂದರೆ, ತಾಯಿಯ ಗರ್ಭದಲ್ಲಿರುವ ಹೆಣ್ಣು ಮಗುವಿನ ರಕ್ಷಣೆಯು ತಂದೆಯು ಮಾಡುತ್ತಾನೆ, ತಂದೆಯ ನಂತರ ವಿವಾಹವಾದ ಮೇಲೆ ಅಂತಹ ರಕ್ಷಣೆಯ ಜವಬ್ದಾರಿ ಗಂಡನ ಮೇಲೆ ಇರುತ್ತದೆ. ವಿವಾಹದ ಬಂಧನವು ಇರುವವರೆವಿಗೂ ಗಂಡನು ಮಹಿಳೆಯ ಅಂದರೆ ತನ್ನ ಹೆಂಡತಿಯ ಸರ್ವೋತ್ತಮ ಮುಖ ರಕ್ಷಣೆಯನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಾನೆ. ವಯಸ್ಸಾದಂತೆ ವೃದ್ಧಾಪ್ಯದಲ್ಲಿ ಮಕ್ಕಳು ತಾಯಿಯನ್ನು ಸಂರಕ್ಷಿಸುತ್ತಾರೆ, ಆದ್ದರಿಂದ ಮನು ರಾಜನ ಪ್ರಕಾರ ಸ್ತ್ರೀಗೆ ಯಾವುದೇ ಸ್ಥರದಲ್ಲಿಯೂ ಸ್ವತಂತ್ರದ ಅವಶ್ಯಕತೆ ಇರಲಿಲ್ಲ. ಇಲ್ಲಿ ಮನು ಮಹಾರಾಜನ ಉಕ್ತಿ ಏನೆಂದರೆ ಮಹಿಳೆಯರ ಸಂರಕ್ಷಣೆಯ ಬಗ್ಗೆ ಪ್ರಾಮುಖ್ಯತೆಯನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ಆಕೆಯ ಜೀವನ ಪೂರ್ತಿ ಸಂಪೂರ್ಣ ರಕ್ಷಣೆ ಇದ್ದ ಕಾರಣ ಆಕೆಗೆ ಯಾವುದೇ ಹಕ್ಕುಗಳನ್ನು ಕೊಡಬಾರದು ಅವಶ್ಯಕತೆ ಕಂಡುಬರಲಿಲ್ಲ ಎಂದು ಗಮನಿಸಬಹುದಾಗಿದೆ.

ಈ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ನಾವು ಗಮನಿಸಿದಾಗ ಮೇಲ್ಕಂಡ ಮನುಷ್ಯತೆಯ ಉಕ್ತಿಯಂತೆ ಈಗಲೂ ಮಹಿಳೆಗೆ ಅಂತಹ ಸಂಪೂರ್ಣ ರಕ್ಷಣೆ ಸಲ್ಲಿಸಲಾಗುತ್ತಿದೆಯೇ, ದೊರಕುತ್ತಿದೆಯೇ ಅಥವಾ ಈ ರಕ್ಷಣೆಗೆ ಧಕ್ಕೆ ಉಂಟಾಗಿದೆಯೇ ಎಂಬುದನ್ನು ಗಮನಿಸಿದಾಗ ಸಮಾಜದ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ, ಬೆಳವಣಿಗೆ ಯಾವ ನಿಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಆಗುತ್ತಿದೆ ಎಂಬ ವಿಚಾರವನ್ನು ಗ್ರಹಿಸಿದರೆ ಮಹಿಳೆಗೆ ದೊರಕುತ್ತಿದ್ದ ರಕ್ಷಣೆ, ಗೌರವ, ಆಕೆಯ ಘನತೆ ಮತ್ತು ಸ್ಥಾನಮಾನಕ್ಕೆ ನೀಡುತ್ತಿದ್ದ ಗೌರವಗಳು ಕ್ರಮೇಣ ಕಣ್ಮರೆಯಾಗಿರುವುದು ಸಾಕ್ಷಿಭೂತವಾಗಿದೆ.

ಹೆಣ್ಣು ಮಗುವು ತಾಯಿಯ ಗರ್ಭಕ್ಕೆ ಪ್ರವೇಶಿಸಿದೆ ಎಂದು ತಿಳಿದ ತಕ್ಷಣವೇ ಆನೇಕ ಸಂಸಾರಗಳಲ್ಲಿ ಅಂದರೆ ವಂಶವನ್ನು ಉದ್ಧಾರಮಾಡುವ ಗಂಡುಮಗುವನ್ನು ಭಯಸುವ ಸಂಸಾರಗಳಲ್ಲಿ ಮಗುವಿನ ಭ್ರೂಣ ಪರಿಶೀಲನೆ ಮಾಡಿಸಿ ಹೆಣ್ಣು ಮಗು ಎಂದು ಕಂಡುಬಂದಲ್ಲಿ ಅದರ ಜನನಕ್ಕೆ ದಕ್ಕೆ ತರುವ ಮನಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿರುವ ಜನರು ಹೆಚ್ಚು ಕಂಡುಬರುತ್ತಾರೆ. ಇಂತಹ ಹೆಣ್ಣು ಭ್ರೂಣ ಹತ್ಯೆಯನ್ನು ರಕ್ಷಣೆಮಾಡಲು, ಧಾರ್ಮಿಕ ಸಂಪ್ರದಾಯಗಳನ್ನು ರಕ್ಷಿಸಲು ಮತ್ತು ಪುನರುಜ್ಜೀವನಗೊಳಿಸಲು

ಮೀಸಲು ಅರಣ್ಯದ ಮೀಸಲನ್ನು ರದ್ದುಗೊಳಿಸಲು ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರದ ಅನುಮತಿ ಕಡ್ಡಾಯ

—ಪಿ. ಅನು ಚಂಗಪ್ಪ, ವಕೀಲರು, ಬೆಂಗಳೂರು

ಕರ್ನಾಟಕ ಅರಣ್ಯ ಕಾಯ್ದೆ, (Karnataka Forest Act) 1963ರ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಸಂರಕ್ಷಣೆಗಾಗಿ ಅರಣ್ಯಗಳನ್ನು ನಾಲ್ಕು ಬಗೆಗಳಲ್ಲಿ ವಿಂಗಡಿಸಲಾಗಿದೆ. ಎ) ಮೀಸಲು ಅರಣ್ಯ (Reserve Forest) (ಬಿ) ಗ್ರಾಮ ಅರಣ್ಯ (Village Forest) (ಸಿ) ಜಿಲ್ಲಾ ಅರಣ್ಯ (District Forest) (ಡಿ) ರಕ್ಷಿತ ಅರಣ್ಯ (Protected Forest). ಈ ನಾಲ್ಕು ಬಗೆಗಳಲ್ಲಿ ಮೀಸಲು ಅರಣ್ಯಕ್ಕೆ ಅತೀ ಹೆಚ್ಚು ಸಂರಕ್ಷಣೆ ನೀಡಲಾಗುತ್ತದೆ. ಮೀಸಲು ಅರಣ್ಯಗಳನ್ನು ಕ್ರಮೇಣ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಉದ್ಯಾನವನಗಳ (National Park) ಹಾಗೂ ವನ್ಯಜೀವಿ ಸಂರಕ್ಷಿತ ಅರಣ್ಯಗಳ (Sanctuaries) ಸ್ಥರಕ್ಕೆ ವರಿಸಿದ ಉದಾಹರಣೆಗಳಿವೆ. ಕರ್ನಾಟಕ ಉಚ್ಚ ನ್ಯಾಯಾಲಯವು ದಿನಾಂಕ 04.03.2021 ರಂದು ಮೀಸಲು ಅರಣ್ಯದ ಮೀಸಲನ್ನು ರದ್ದು ಮಾಡುವ (de reservation) ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಮಹತ್ವದ ತೀರ್ಪನ್ನು ನೀಡಿದೆ.

ವ್ಯಾಜ್ಯದ ಸಂಕ್ಷಿಪ್ತ ವಿವರಗಳೇನೆಂದರೆ, ಅರಣ್ಯ ಸಂರಕ್ಷಣಾ ಕಾಯ್ದೆ (Forest Conservation Act) 1980 ಜಾರಿಗೆ ಬಂದ 17 ವರ್ಷಗಳ ನಂತರ ಕರ್ನಾಟಕ ಅರಣ್ಯ ಕಾಯ್ದೆಯ ಕಲಂ 28ರ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಕರ್ನಾಟಕ ಸರ್ಕಾರವು, ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರದ ಪೂರ್ವ ಅನುಮತಿ ಪಡೆಯದೆ ಸಂರಕ್ಷಿತ ಅರಣ್ಯವನ್ನು ಅರಣ್ಯೇತರ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳಿಗೆ ಬಳಸಲು ದಿನಾಂಕ 27.02.2017ರ ಅಧಿಸೂಚನೆ ಒಂದರ ಪ್ರಕಾರ ಅನುಮತಿ ನೀಡಿತ್ತು. ಇದನ್ನು ಪ್ರಶ್ನಿಸಿ, ವ್ಯಾಜ್ಯ ಹೂಡಿದ್ದು, ಈ ಅಧಿಸೂಚನೆಯನ್ನು ರದ್ದುಪಡಿಸುವುದರ ಜೊತೆಗೆ, ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟ ಅಧಿಕಾರಿಗಳ ಮೇಲೆ ಸೂಕ್ತ ಕ್ರಮ ಕೈಗೊಳ್ಳಬೇಕೆಂದು ಹಾಗೂ ಕರ್ನಾಟಕ ಅರಣ್ಯ ಕಾಯ್ದೆಯ ಕಲಂ 28ನ್ನು ಅಸಿಂಧು ಎಂದು ಘೋಷಿಸಬೇಕೆಂದು ಪ್ರಾರ್ಥಿಸಿದರು.

ಮಾನ್ಯ ನ್ಯಾಯಾಲಯವು ವಾದಿ ಮತ್ತು ಪ್ರತಿವಾದಿಗಳ ವಾದಗಳನ್ನು ಆಲಿಸಿ ನೀಡಿದ ತೀರ್ಪಿನ ಸಾರಾಂಶವೇನೆಂದರೆ, ಅರಣ್ಯ ಸಂರಕ್ಷಣಾ ಕಾಯ್ದೆ ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರದ ಕಾಯ್ದೆಯಾಗಿದ್ದು ಹಾಗೂ ಕರ್ನಾಟಕ ಅರಣ್ಯ ಕಾಯ್ದೆ ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರದ ಕಾಯ್ದೆಯಾಗಿದ್ದು, ಸಂವಿಧಾನದ ಪ್ರಕಾರ ರಾಜ್ಯ ಕಾಯ್ದೆಯನ್ನು ಕೇಂದ್ರ ಕಾಯ್ದೆ ಮೀರಿಸುತ್ತದೆ. ಜೊತೆಗೆ, ಅರಣ್ಯ ಸಂರಕ್ಷಣಾ ಕಾಯ್ದೆಯ ಕಲಂ 2ರಲ್ಲಿ, ಈ ಸಂರಕ್ಷಣಾ ಕಾಯ್ದೆಯು ಬೇರೆ ಎಲ್ಲಾ ಕಾಯ್ದೆಗಳನ್ನು ಮೀರುತ್ತದೆಯೆಂದು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ಹೇಳಲಾಗಿದೆ. ಜೊತೆಗೆ ಅದೇ ಕಲಂ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಮೀಸಲು ಅರಣ್ಯದ ಮೀಸಲನ್ನು ರದ್ದುಗೊಳಿಸಬೇಕಾದರೆ, ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರವು ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರದ ಪೂರ್ವ ಅನುಮತಿ ಪಡೆಯದೆ ರದ್ದುಗೊಳಿಸುವಂತಿಲ್ಲವೆಂದೂ ಸ್ಪಷ್ಟೀಕರಿಸಲಾಗಿದೆ. ಈ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಕರ್ನಾಟಕ ಅರಣ್ಯ ಕಾಯ್ದೆಯ ಕಲಂ 28ರಡಿಯಲ್ಲಿ, ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರ ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರದ ಪೂರ್ವ ಅನುಮತಿಯಿಲ್ಲದೆ ಮೀಸಲು ಅರಣ್ಯದ ಮೀಸಲನ್ನು ರದ್ದುಗೊಳಿಸುವಂತಿಲ್ಲವೆಂದು ಉಚ್ಚ ನ್ಯಾಯಾಲಯವು ಆದೇಶಿಸಿದೆ.

'ಅರಣ್ಯ' ಹಾಗೂ 'ಮೀಸಲು ಅರಣ್ಯ' ಪದಗಳನ್ನು ಅರಣ್ಯ ಸಂರಕ್ಷಣಾ ಕಾಯ್ದೆಯಲ್ಲಿ ವರ್ಣಿಸಿಲ್ಲ. ಆದುದರಿಂದ ಟಿ.ಎನ್. ಗೋದಾವರ್ಮನ್ ವಿ. ಭಾರತ ಕೇಂದ್ರ ಇನ್ನಿತರರು (W.P.202/95) ವ್ಯಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಮಾನ್ಯ ಸರ್ವೋಚ್ಚ ನ್ಯಾಯಾಲಯ ಘೋಷಿಸಿದ 'ಅರಣ್ಯ' ಪದದ ಅರ್ಥವನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ಪರಿಗಣಿಸಬೇಕು. ಅದರಂತೆ, 'ಅರಣ್ಯ' ಎಂದರೆ ಆ ಪದದ ನಿರ್ಘಂಟು ಅರ್ಥವೆಂದು ಸರ್ವೋಚ್ಚ ನ್ಯಾಯಾಲಯವು ಹೇಳಿದೆ. ಅದರ ಪ್ರಕಾರ ಈ ಪ್ರಕರಣದ ಮೀಸಲು ಅರಣ್ಯವೂ ಅರಣ್ಯ ಸಂರಕ್ಷಣೆ ಕಾಯ್ದೆ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ 'ಅರಣ್ಯ' ವಾಗಿದ್ದು, ಈ ಪ್ರಕರಣಕ್ಕೆ ಅರಣ್ಯ ಸಂರಕ್ಷಣೆ ಕಾಯ್ದೆಯು ಅನ್ವಯವಾಗುತ್ತದೆ. ಅಂತೆಯೇ ಕರ್ನಾಟಕ ಅರಣ್ಯ ಕಾಯ್ದೆಯ ಕಲಂ 28ರ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರದ ಪೂರ್ವಾನುಮತಿ ಪಡೆಯದೆ ಮೀಸಲು ಅರಣ್ಯದ ಮೀಸಲು ರದ್ದುಪಡಿಸಿದಲ್ಲಿ, ಅರಣ್ಯ ಸಂರಕ್ಷಣಾ ಕಾಯ್ದೆಯ ಕಲಂ 3ಎ ಹಾಗೂ 3ಬಿ

20ನೇ
ವರ್ಷದ
ಪ್ರಕಟಣೆ

ಕಾನೂನು ಮತ್ತು ಮಹಿಳೆ ಸಂಕ್ಷಿಪ್ತ ಇತಿಹಾಸ

ನಾವು ಸಾಕಷ್ಟು ಕಾನೂನುಗಳನ್ನು ರಚಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಮೂಲಕ ಶ್ರಮವಹಿಸಬೇಕಾದ ಅವಶ್ಯಕತೆ ಕಂಡುಬಂದಿದೆ.

ಹೆಣ್ಣು ಮಗುವಿನ ಜನನದ ನಂತರ ಅದಕ್ಕೆ ಬೇಕಾದಂತಹ ಸವಲತ್ತುಗಳು ಮತ್ತು ಪ್ರಾಮುಖ್ಯತೆ ದೊರಕದಿರುವುದು ವಿಶಾದನೀಯ. ಗಂಡು ಮಕ್ಕಳೊಂದಿಗೆ ಹೆಣ್ಣು ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಹೋಲಿಸಿದಾಗ ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಎಲ್ಲಾ ಕುಟುಂಬದಲ್ಲಿಯೂ ಗಂಡು ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಹೆಚ್ಚು ಪ್ರಾಮುಖ್ಯತೆ ನೀಡುವುದು, ಹೆಣ್ಣು ಮಗುವನ್ನು ತಾಯಿಯ ಜೊತೆ ಅಡುಗೆ ಮನೆಯ ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ಹಾಕಿ ಕೆಲಸಗಾತಿಯಂತೆ ನೋಡುವುದು, ತಂದೆಯ ಕೆಲಸ ಕಾರ್ಯಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಮತ್ತು ಮನೆಯ ವಿವಿಧ ಕೆಲಸ ಕಾರ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಸಹಾಯಕಳನ್ನಾಗಿ ನೋಡುವುದು. ಇದಲ್ಲದೆ ಇತ್ತೀಚಿನ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಮನೆಯಲ್ಲಿಯೂ ಸಹಾ ಹೆಣ್ಣು ಮಗುವಿಗೆ ಕಿರುಕುಳ, ಲೈಂಗಿಕ ದೌರ್ಜನ್ಯ ಇಂತಹ ಕೆಟ್ಟ ಅನೈತಿಕ ಕೃತ್ಯಗಳನ್ನು, ಸಂರಕ್ಷಣೆ ಮಾಡುವವರೆ ಎಸಗುವ ಒಂದು ಅನಾಗರಿಕತೆಯ ಬೆಳವಣಿಗೆ ಕಂಡುಬಂದ ಕಾರಣ ಅಂತಹ ಮಕ್ಕಳ ಜೀವನ, ಮಾನ ಸಂರಕ್ಷಣೆಗೆ, ದೇಹದ ಮತ್ತು ಗೌರವದ ಸಂರಕ್ಷಣೆಯನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕಾದ ಅವಶ್ಯಕತೆ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಉದ್ಭವಿಸಿತು.

ಮಗಳ ಯುವನವನ್ನು ದುರ್ಬಳಕೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಲೈಂಗಿಕ ದೌರ್ಜನ್ಯವನ್ನು ಎಸಗಿದ ತಂದೆ, ಅಣ್ಣ-ತಮ್ಮಂದಿರು ಮತ್ತು ಕುಟುಂಬದಲ್ಲಿರುವ ಏಷ್ಯೋ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳು ನಮ್ಮ ಮುಂದೆ ಸಾಕ್ಷಿಭೂತವಾಗಿ ನಿಲ್ಲುತ್ತಾರೆ, ಪ್ರೌಢಾವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿರುವ ಹೆಣ್ಣು ಮಕ್ಕಳ ಸಂರಕ್ಷಣೆಯು ಸಹಾ ಒಂದು ಪ್ರಶ್ನೆಯಾಗಿ ಉಳಿಯುವಂತಾಗಿದೆ. ಎಷ್ಟೋ ಪ್ರಕರಣಗಳಲ್ಲಿ ತಂದೆ, ಅಣ್ಣ-ತಮ್ಮಂದಿರು ಅಥವಾ ಕುಟುಂಬದ ಸದಸ್ಯರು ಆಕೆಯನ್ನು ಮಾರಾಟ ಮಾಡುವುದರ ಮೂಲಕ ಅಥವಾ ಆಕೆಯನ್ನು ವೇಶ್ಯಾವಾಟಿಕೆಗೆ ತಳ್ಳಿ ಅದರ ಸಂಪಾದನೆಯ ಮೇಲೆ ಜೀವನ ಮಾಡುವಂತಹ ಏಷ್ಯೋ ಜನರು ಆಕೆಗೆ ವಿವಾಹವನ್ನು ಮಾಡದೇ ಆಕೆಯ ಸಂಪಾದನೆಯಲ್ಲಿ ಜೀವನ ನಡೆಸುತ್ತಿರುವುದು ಮತ್ತು ಆಕೆಯ ಯುವನ ಕಾಲದ ಸಂರಕ್ಷಣೆಗೆ ದಕ್ಕೆ ಉಂಟುಮಾಡಿರುವ ಉದಾಹರಣೆಗಳು ಸಹಾ ಜನಜನಿತವಾದ ವಿಷಯವಾಗಿದೆ.

ಇನ್ನು ವಿವಾಹದ ನಂತರದ ಸಂದರ್ಭಗಳನ್ನು ಗಮನಿಸಿದಾಗ ಮದುವೆಯ ನಂತರವು ಗಂಡನಿಂದ ಮತ್ತು ಗಂಡನ ಕುಟುಂಬ ವರ್ಗದಿಂದ ಆಕೆಗೆ ಸಲ್ಲಿಸಬೇಕಾದ ಪ್ರೀತಿ, ವಿಶ್ವಾಸ, ಗೌರವ ಮತ್ತು ರಕ್ಷಣೆಗೆ ಸಾಕಷ್ಟು ದಕ್ಕೆ ಉಂಟಾದ ಪ್ರಕರಣಗಳು ಜನಜನಿತವಾಗಿವೆ.

ವಿವಾಹದ ಜೀವನದ ನಂತರದ ವೃದ್ಧಾಪ್ಯದಲ್ಲಿ ಮಕ್ಕಳ ಸಂರಕ್ಷಣೆಯು ಸಹಾ ಆಕೆಗೆ ದೊರಕದಿರುವುದು ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ.

1. ಸಾಂವಿಧಾನಿಕ ರಕ್ಷಣೆಗಳು.

ಎ) ಲಿಂಗ ನ್ಯಾಯ ಮತ್ತು ಲಿಂಗ ಸಮಾನತೆ, ಅನುಚ್ಛೇದ 15 ಮತ್ತು 16 ಮಹಿಳೆಯರಿಗೆ ವಿಷೇಶ ರಕ್ಷಣೆ, ತಾರತಮ್ಯವಿಲ್ಲದ ಸಮಾನತೆ ಮತ್ತು ಸಮಾನ ಅವಕಾಶ ಇವುಗಳನ್ನು ಕಲ್ಪಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಬಿ) ಅನುಚ್ಛೇದ 12 ರಿಂದ 35 ರ ವರೆಗೆ ಸಂವಿಧಾನಾತ್ಮಕವಾದ ಮೂಲಭೂತ ಹಕ್ಕುಗಳನ್ನು ಸಮಾನ ಹಕ್ಕುಗಳೆಂದು ಲಿಂಗಭೇದವಿಲ್ಲದೆ ಪರಿಗಣಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಸಿ) ಅನುಚ್ಛೇದ 21 ರ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಸಮಾನ ಹಕ್ಕುಗಳು ಮತ್ತು ಶಿಕ್ಷಣದ ಬಗ್ಗೆ, ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಮಕ್ಕಳ ಶಿಕ್ಷಣದ ಬಗ್ಗೆ ಮತ್ತು ಲಿಂಗ ಭೇದವಿಲ್ಲದ ಜೀವನದ ಹಕ್ಕಿನ ಬಗ್ಗೆ ವಿವರಣೆ ಇದ್ದು ಸಂವಿಧಾನಕ್ಕೆ 87 ನೇ ತಿದ್ದುಪಡಿಯ ಪ್ರಕಾರ ಅನುಚ್ಛೇದ 21(ಎ) ಪ್ರಕಾರ 6 ರಿಂದ 14 ವರ್ಷದ ವಯಸ್ಸಿನ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಲಿಂಗ ಭೇದವಿಲ್ಲದೆ ಕಡ್ಡಾಯ ಶಿಕ್ಷಣ ನೀಡಬೇಕೆಂಬ ಸಂವಿಧಾನದ ಆಶೋತ್ತರಗಳು ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ. ಈ ನಿಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ 1993 ರಲ್ಲಿ ಉನ್ನಿ ಕೃಷ್ಣನ್ & ಅಂದ್ರಪ್ರದೇಶ ರಾಜ್ಯ (1993(1)ಎಸ್.ಸಿ.ಸಿ 654), ಈ ಪ್ರಕರಣದಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ಆಶೋತ್ ಕುಮಾರ್ ತಾಕರ್ & ಯೂನಿಯನ್ ಆಫ್ ಇಂಡಿಯಾ (2008(6) ಎಸ್.ಸಿ.ಸಿ.1) ಈ ಪ್ರಕರಣಗಳಲ್ಲಿ ಸರ್ವೋಚ್ಚ ನ್ಯಾಯಾಲಯವು ಭಾರತ ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ನಿರ್ದೇಶನಗಳನ್ನು ನೀಡಿ ಲಿಂಗ ಭೇದವಿಲ್ಲದ ಕಡ್ಡಾಯ ಶಿಕ್ಷಣದ ಅವಶ್ಯಕತೆಯನ್ನು ಮತ್ತು ಪ್ರಾಮುಖ್ಯತೆಯನ್ನು ತಿಳಿಸಿಕೊಟ್ಟಿದೆ.

ಡಿ) ಸಂವಿಧಾನದ ಅನುಚ್ಛೇದ 23, ಮಾನವರ ಮಾರಾಟ ಮತ್ತು ಅನೈತಿಕ ಕಳ್ಳ ಸಾಗಾಣಿಕೆ, ಅಪಹರಣ, ಬಲವಂತವಾಗಿ ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಕಾಮಗಾರಿಯಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿಸುವುದು ಇವುಗಳನ್ನು ಹೋಗಲಾಡಿಸಲು ಸಾಕಷ್ಟು ಕಾನೂನುಗಳನ್ನು ತರಲು ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಮತ್ತು ಭಾಧಿತರಿಗೆ ಸಂರಕ್ಷಣೆಯನ್ನು ನೀಡಲು ಮೂಲಭೂತ ಹಕ್ಕುಗಳನ್ನು ಸಂವಿಧಾನದಲ್ಲಿ ಒದಗಿಸಲಾಗಿದೆ. ಭಾರತದ ಸರ್ವೋಚ್ಚ ನ್ಯಾಯಾಲಯವು ಸ್ಟೇಟ್ ಆಫ್ ಗುಜರಾತ್ ವಿರುದ್ಧ ಹೈ ಕೋರ್ಟ್ ಆಫ್ ಗುಜರಾತ್ (1998 (07) ಎಸ್.ಸಿ.ಸಿ 392) ಮತ್ತು ಪುಡಾಸ್ ವಿರುದ್ಧ ಯೂನಿಯನ್ ಆಫ್ ಇಂಡಿಯಾ 1982 (3 ಎಸ್.ಸಿ.ಸಿ 235) ಈ ತೀರ್ಪುಗಳಲ್ಲಿ ಸರ್ವೋಚ್ಚ ನ್ಯಾಯಾಲಯವು ಮಹಿಳೆಯರ ಸಂರಕ್ಷಣೆ, ಅವರ ಅನೈತಿಕ ಕಳ್ಳ ಸಾಗಾಣಿಕೆ, ಅಪಹರಣ ಮತ್ತು ಹಕ್ಕುಗಳ ಸಂರಕ್ಷಣೆ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವ ಕ್ರಮಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಸರ್ಕಾರಗಳಿಗೆ ಸೂಕ್ತ ನಿರ್ದೇಶನಗಳನ್ನು ನೀಡಿದೆ.

ಇ) ಸಂವಿಧಾನದ ಅನುಚ್ಛೇದ 24, 14 ವರ್ಷ ವಯಸ್ಸಿನ ಕೆಳಗಿರುವ ಮಕ್ಕಳ ಉದ್ಯೋಗವನ್ನು ನಿಷೇಧಿಸುತ್ತದೆ ಮತ್ತು ಅ ವಯಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಅವರಿಗೆ ದೊರಕಬಹುದಾದಂತಹ ಸಂರಕ್ಷಣೆ ಮತ್ತು ಕಡ್ಡಾಯ ಶಿಕ್ಷಣದ ಬಗ್ಗೆ ಸಂವಿಧಾನಾತ್ಮಕ ಹಕ್ಕುಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸುತ್ತದೆ. ಭಾರತದ ಸರ್ವೋಚ್ಚ ನ್ಯಾಯಾಲಯವು ಈ ನಿಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಕೆಲವೊಂದು ಮಹತ್ತರದ

ನಿರ್ದೇಶನಗಳನ್ನು ಎಂ.ಸಿ. ಮೆಹ್ರಾ ವಿರುದ್ಧ ಯೂನಿಯನ್ ಆಫ್ ಇಂಡಿಯಾ 1996 (06)ಎಸ್.ಸಿ.ಸಿ (756) ನೀಡಿದೆ.

ನಿರ್ದೇಶಕ ತತ್ವಗಳು

ಎಫ್) ಅನುಚ್ಛೇದ 39 ರ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಜೀವನೋಪಾಯದ ಹಕ್ಕು, ಆಸ್ತಿ ಮಾಲೀಕತ್ವದ ಬಗ್ಗೆ ಮತ್ತು ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳ ನಿಯಂತ್ರಣದ ಬಗ್ಗೆ, ಸಮಾನ ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ಸಮಾನ ವೇತನದ ಬಗ್ಗೆ, ಬಾಲ್ಯಾವಸ್ಥೆಯ ಮಕ್ಕಳ ಸಂರಕ್ಷಣೆಯ ಬಗ್ಗೆ, ಬಾಲ್ಯಾವಸ್ಥೆ ಮತ್ತು ಯುವನಾವಸ್ಥೆಯ ಹಕ್ಕುಗಳ ಸಂರಕ್ಷಣೆ ಬಗ್ಗೆ ಬೇಕಾದಂತಹ ಕಾನೂನುಗಳನ್ನು ರಚನೆಮಾಡಲು ಈ ನಿರ್ದೇಶಕ ತತ್ವಗಳಲ್ಲಿ ಅನುವುಮಾಡಿಕೊಡಲಾಗಿದೆ.

ಜಿ) ಸಂವಿಧಾನದ ಅನುಚ್ಛೇದ 42ರಲ್ಲಿ ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಮಹಿಳೆಯರಿಗೆ ಹೆರಿಗೆ ಪರಿಹಾರಕ್ಕಾಗಿ ಕಾಯಿದೆ ರಚಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಮತ್ತು ಮಹಿಳೆಯು ಕಾರ್ಯ ನಿರ್ವಹಿಸುವ ಸ್ಥಳಗಳಲ್ಲಿ ಮಾನವೀಯ ಮೌಲ್ಯವನ್ನು ಆಧರಿಸಿ ಪರಿಸರವನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸಲು ಸಾಕಷ್ಟು ಕಾನೂನುಗಳನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಲು ಸಹಾ ಒತ್ತು ಕೊಡುತ್ತದೆ. ವಿಶಾಖ ವಿರುದ್ಧ ಸ್ಟೇಟ್ ಆಫ್ ರಾಜಸ್ಥಾನ (ಎಐಆರ್ 1997 ಎಸ್.ಸಿ 3011) ಈ ಪ್ರಕರಣದಲ್ಲಿ ಭಾರತದ ಸರ್ವೋಚ್ಚ ನ್ಯಾಯಾಲಯವು ಮಹಿಳೆಯರ ಸಂರಕ್ಷಣೆಗಾಗಿ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಕಾದ ಕ್ರಮಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಸಾಕಷ್ಟು ನಿರ್ದೇಶನಗಳನ್ನು ನೀಡುವುದರ ಜೊತೆಗೆ ಹೊಸ ಕಾನೂನು ರಚನೆಗೂ ಸಹಾ ನಿರ್ದೇಶನವನ್ನು ನೀಡಿ, ಅಂತಹ ಕಾನೂನುಗಳು ರಚನೆಯಾಗುವವರೆಗೆ ನ್ಯಾಯಾಲಯದ ನಿರ್ದೇಶನಗಳನ್ನೇ ಕಾನೂನಿನಂತೆ ಭಾವಿಸಬೇಕೆಂದು ನಿರ್ದೇಶನವನ್ನು ನೀಡಿ ಮಹಿಳೆಯರ ಘನತೆ, ಸ್ಥಾನಮಾನದ ರಕ್ಷಣೆಗೆ ನ್ಯಾಯಾಲಯವು ಕಟಿಬದ್ಧವಾಗಿದೆ ಎಂಬುದನ್ನು ತೋರಿಸಿಕೊಟ್ಟಿದೆ.

ಹೆಚ್) ಸಂವಿಧಾನದ 45 ನೇ ಅನುಚ್ಛೇದ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಲಿಂಗಭೇದವಿಲ್ಲದಂತೆ ಬಾಲ್ಯದ ಸಂರಕ್ಷಣೆ, ಯುವನವಸ್ಥೆಗೆ ತಲುಪುವವರೆಗೆ ರಕ್ಷಣೆ ಮತ್ತು 14 ನೇ ವಯಸ್ಸಿನವರೆಗೆ ಕಡ್ಡಾಯ ಉಚಿತ ಶಿಕ್ಷಣವನ್ನು ನೀಡುವ ನಿಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಕ್ರಮಗಳನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಲು, ಶಾಸನವನ್ನು ರಚಿಸಲು, ಅವುಗಳನ್ನು ನಿಷ್ಪಕ್ಷಪಾತವಾಗಿ ಜಾರಿಗೆ ತರಲು ಅನುವುಮಾಡಿಕೊಡಲಾಗಿದೆ.

ಐ) ಸಂವಿಧಾನದ ಅನುಚ್ಛೇದ 39(ಎ) ಲಿಂಗಭೇದವಿಲ್ಲದಂತೆ ಮತ್ತು ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಮಹಿಳೆಯರಿಗೆ ಕಾನೂನಾತ್ಮಕವಾದ ರಕ್ಷಣೆಗಾಗಿ ವಿಶೇಷ ಕ್ರಮಗಳನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಲು ಬೇಕಾದ ನಿರ್ದೇಶಕ ತತ್ವಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿದೆ. ಇದರ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ಕಾನೂನು ಸೇವೆಗಳ ಪ್ರಾಧಿಕಾರದ ಕಾಯಿದೆ 1987 ಮತ್ತು ರಾಷ್ಟ್ರಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ, ರಾಜ್ಯಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ, ಜಿಲ್ಲಾಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ತಾಲ್ಲೂಕು ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಉಚಿತ ಕಾನೂನು ಸೇವೆಗೆ, ಸಾಮಾಜಿಕ ಮತ್ತು ಶೀಘ್ರ ನ್ಯಾಯದ ಬಗ್ಗೆ, ಮಹಿಳೆಯರಿಗೆ ವಿಶೇಷ ರಕ್ಷಣೆಗೆ, ಮತ್ತು ಸವಲತ್ತುಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಕ್ರಮಗಳನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡಿರುವುದು ಪ್ರಶಂಸನೀಯವಾದಂತಹ ವಿಷಯವೆಂದು ಪರಿಗಣಿಸಬಹುದಾಗಿದೆ.

ಜೆ) ಸಂವಿಧಾನದ ಅನುಚ್ಛೇದ 41 ರ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ನಿರುದ್ಯೋಗದ ಬಗ್ಗೆ, ವೃದ್ಧಾಪ್ಯ, ಅನಾರೋಗ್ಯ, ಅಂಗ ವೈಕಲ್ಯ ಇಂತಹವುಗಳಲ್ಲಿ ತಾರತಮ್ಯವಿಲ್ಲದೆ, ಲಿಂಗಭೇದವಿಲ್ಲದೆ, ಶಿಕ್ಷಣಕ್ಕೆ, ಕೆಲಸದ ಹಕ್ಕನ್ನು ಬದ್ಧಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು, ನಿರುದ್ಯೋಗ ಸಮಸ್ಯೆಯನ್ನು ಹೋಗಲಾಡಿಸಲು, ಸಾರ್ವಜನಿಕ ನೆರವನ್ನು ನೀಡಲು ಸಾಕಷ್ಟು ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು, ಸವಲತ್ತುಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸುವ ನಿಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಕ್ರಮ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಲು ನಿರ್ದೇಶಕ ತತ್ವವು ಸಹಕಾರಿಯಾಗಿದೆ.

ಕೆ) ಸಂವಿಧಾನದ ಅನುಚ್ಛೇದ 47 ರಲ್ಲಿ ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಆರೋಗ್ಯ, ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಪೌಷ್ಟಿಕಾಂಶವುಳ್ಳ ಅಹಾರ, ನಾಗರಿಕ ಜೀವನದ ಮಟ್ಟವನ್ನು ಮೇಲ್ದಟ್ಟಕ್ಕೆ ಏರಿಸಲು ಮಾನಸಿಕ ಮತ್ತು ಶಾರೀರಿಕ, ಆರೋಗ್ಯ ಸಂರಕ್ಷಣೆಗೆ ಬೇಕಾದ ಕಾನೂನುಗಳನ್ನು ಲಿಂಗಭೇದವಿಲ್ಲದೆ ರಚಿಸಲು ನಿರ್ದೇಶನವನ್ನು ನೀಡಲಾಗಿದೆ.

ಎಲ್) ಸಂವಿಧಾನದ ಅನುಚ್ಛೇದ 40, 243 ಡಿ, 243 ಟಿ, ಇವುಗಳು ಮಹಿಳೆಗೆ ಸಲ್ಲಿಬೇಕಾದ ರಾಜಕೀಯ ಹಕ್ಕುಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಗಮನಿಸಿ ಪಂಚಾಯಿತಿ, ಪುರಸಭೆ ಇತರ ಕೆಲವೊಂದು ಸ್ಥಾನಿಕ ಸಂಸ್ಥೆಗಳಲ್ಲಿ, ಚುನಾವಣೆ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಮಹಿಳಾ ಮೀಸಲಾತಿಯನ್ನು ಪರಿಗಣಿಸಲಾಗಿದೆ. ಇದಲ್ಲದೆ ಸಂಸತ್ತಿಗೆ ಮತ್ತು ವಿಧಾನ ಸಭೆಯ ಚುನಾವಣೆಯಲ್ಲಿಯೂ ಸಹಾ ಶೇ. 30 ರಷ್ಟು ಮಹಿಳಾ ಮೀಸಲಾತಿಗಾಗಿ ಸಾಕಷ್ಟು ಚರ್ಚೆ ನಡೆಯುತ್ತಿರುವುದು ಪ್ರಶಂಸನೀಯವಾದ ಸಂಗತಿಗಳಾಗಿವೆ.

ಎಮ್) ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಅನುಚ್ಛೇದ 51 (ಎ) (ಇ). ಈ ವಿಧಿಯ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಸಂವಿಧಾನವು ಭಾರತೀಯ ಎಲ್ಲಾ ಜನರಲ್ಲಿ ಸಾಮರಸ್ಯ ಮತ್ತು ಸಾಮಾನ್ಯ ಸಹೋದರಿ, ಸಹೋದರತ್ವದ ಮನೋಭಾವನೆಯನ್ನು ಉತ್ತೇಜಿಸುವುದು ಮತ್ತು ಮಹಿಳೆಯರ ಘನತೆಗೆ ದಕ್ಕೆ ಬರುವಂತಹ ಹವ್ಯಾಸಗಳನ್ನು ತ್ಯಜಿಸಲು ಮತ್ತು ಗೌರವವನ್ನು ಸಂರಕ್ಷಿಸಲು ಕ್ರಮಗಳನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಲು ನಿರ್ದೇಶಕ ತತ್ವಗಳು ಅನುಕೂಲಕರವಾಗಿದೆ. ಇದಲ್ಲದೆ ವಿಶೇಷವಾಗಿ 1990 ರಲ್ಲಿ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಮಹಿಳಾ ಆಯೋಗ ಕಾಯಿದೆ ಜಾರಿಗೆ ತಂದಿದ್ದು ಈ ಆಯೋಗವು ವಿಶೇಷವಾದ ಸಂಪನ್ಮೂಲ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳಿಂದ ಮತ್ತು ಉನ್ನತ ಸ್ಥಾನಮಾನದ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳನ್ನು ಸದಸ್ಯರನ್ನಾಗಿ ಒಳಗೊಂಡಿದ್ದು ತನ್ನ ಕಾರ್ಯವ್ಯಾಪ್ತಿಯಲ್ಲಿ ಮಹಿಳೆಯರಿಗೆ ಒದಗಿಸಲಾದ ಸಾಂವಿಧಾನಿಕ ಮತ್ತು ಕಾನೂನು ಸುರಕ್ಷತೆಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಎಲ್ಲಾ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಅಧ್ಯಯನಮಾಡಲು ಮತ್ತು ಮೇಲ್ವಿಚಾರಣೆಮಾಡಲು, ಅಗತ್ಯವಿರುವ ಕಡೆಯಲ್ಲಿ ಹೊಸ ಕಾನೂನನ್ನು ರಚನೆಮಾಡಲು, ಇರುವ ಕಾನೂನುಗಳಿಗೆ ತಿದ್ದುಪಡಿಯನ್ನು ಸೂಚಿಸಲು

OUTLINING THE IDEA OF CONSTITUTIONAL MORALITY IN INDIAN JURISPRUDENCE

(Highlights of the speech delivered by Hon'ble
Justice Abdul S. Nazeer, Judge, Supreme Court of India)

Historical origins of the concept of Constitutional Morality

The term was first coined by George Grote to describe "a paramount reverence for the forms of the constitution, enforcing obedience to the authorities acting under and within those forms, yet combined with the habit of open speech, of action subject only to definite legal control, and unrestrained censure of... authorities as to all their public acts." (Source: A History of Greece from the Times of Solon to 603 B.C.)

We find a similar sentiment in the works of Aristotle:

"The greatest of all the means for ensuring the stability of constitutions - but one which is nowadays generally neglected - is the education of citizens in the spirit of their constitution. There is no profit in the best of laws, even when they are sanctioned by general civic consent, if the citizens themselves have not been attuned by the force of habit and the influence of teaching, to the right constitutional temper." (Source: Politics of Aristotle)

Constitutional morality for Grote is "the co-existence of freedom and self-imposed restraint, of obedience to authority with unmeasured censure of the persons exercising it." Grote recognized that this "rare and difficult sentiment" would need to first be created "in the multitude, and through them... force(d) upon the leading ambitious men" (emphasis added). Although few sentiments were more difficult to cultivate, yet the diffusion of such constitutional morality, not merely among the majority of any community, but throughout the whole, is the indispensable condition of a government at once free and peaceable; since even any powerful and obstinate minority may render the working of free institutions impracticable, without being strong enough to conquer ascendancy for themselves."

Application of the concept in India

The Indian Constitution was adopted nearly a century after the aforementioned writings and in a profoundly different context. For a newly independent India that was struggling to find its feet, as there were enormous problems post independence and partition. The question in everyone's mind was: could a Constitution liberate millions of Indians from existence ridden with poverty, exploitation and inequality? The framers seemed to think so. They had an immense faith in the Constitutional promise. As Granville Austin tells us, the Indian Constitution was intended to "serve the ultimate goal of social revolution, of national renaissance." (Source: Indian Constitution: Cornerstone of a Nation)

A brief genealogy of the idea

One of the early criticisms against the Indian Constitution was that it reflected colonial priorities on the matter of federal administration. This was due to the alleged reproduction of large parts of the Government of India Act, 1935 in the Draft Constitution of 1948. Responding to these arguments, Dr. B. R. Ambedkar invoked Grote's explanation of the term. As cited above, Grote's idea of constitutional morality implies a culture of constitutionalism shared by all citizens that he

considers a *sine qua non* for stable government. Ambedkar suggested to the Assembly that such morality did not then exist in India. Therefore, the new legislature could not be entrusted with the task of defining the administrative set up. This task belonged to the Assembly and required to be entrenched in the constitutional text.

A second motivation that underlined Dr. Ambedkar's invocation of Grote was that unless the Indian people were made aware of the concept of constitutional morality and willingly adopted it, the Constitution would not be successful in maintaining its democratic character. Thus, Dr. Ambedkar greatly emphasized on the concept of constitutional morality in maintaining the democratic nature of the nation.

Uses of this phrase in constitutional adjudication by the Supreme Court

The landmark judgment of *Kesavananda Bharati v. State of Kerala* {(1973) 4 SCC 225} was probably the first Supreme Court judgment wherein a reference was made to the term 'constitutional morality,' Justice Khanna opined that democracy works on the ideal of faith i.e., the faith and capacity of the people to elect their representatives and faith in the representatives to represent the people. He reiterated Grote's views that, for furthering the goals of democracy, there should be diffusion of constitutional morality throughout the whole community, and not only among the majority of the community.

In the case of *Niranjan Hemchandra Sashital v. State of Maharashtra* {(2013) 4 SCC 642} while dealing with the issue of corruption in Indian society, the Supreme Court observed that corruption gives birth to innumerable other evils and it destroys the energy of the people believing in honesty. History records with agony how such people have suffered. It further said that collective sensibility respects such suffering as it is in consonance with the constitutional morality.

Manoj Narula v. Union of India {(2014) 9 SCC 1} triggered the use of this concept in many other cases involving issues of governance. The meaning of constitutional morality given in this case can be broken into three facets:

(a) It means to bow down to the norms of the Constitution and not to act in a manner which would become violative of the rule of law or reflective of arbitrary action. Commitment to the Constitution is a facet of constitutional morality. Constitutional parameters should be followed by the people at large and the persons in charge of institutions. Recall that Grote too talks in terms of a "paramount reverence" for constitutional forms.

(b) It works at the fulcrum and guides as a laser beam in institution building.

(c) Traditions and conventions have to grow to sustain the value of such a morality. That is, some amount of flexibility and change to adapt to circumstances is inherent in the

concept.

Further, the Court also undertook to address as to how to ensure 'reverence for the constitutional structure in society.' "In a democracy, the citizens legitimately expect that the Government of the day would treat the public interest as primary one and any other interest secondary. The maxim *salus populi suprema lex*, has not only to be kept in view but also to be revered. The faith of the people is embedded in the root of the idea of good governance which means reverence for citizenry rights, respect for fundamental rights and statutory rights in any governmental action deference for unwritten constitutional values, veneration for institutional integrity, and inculcation of accountability to the collective at large. It also conveys that the decisions are taken by the decision making authority with solemn sincerity and policies are framed keeping in view the welfare of the people, and including all in a homogeneous compartment." the Court remarked that constitutional morality is the pillar stone of good governance.

In *State (NCT of Delhi) v. Union of India* {(2018) 8 SCC 501} it was said that the governance should not be reduced to mere form, without the accompanying substance. The Court, while interpreting Constitution, must take into consideration constitutional morality, which is a guiding spirit for all the stakeholders in a democracy. It further remarked that the principle of collective responsibility of ministers rests on the foundations of constitutional morality, which reflects constitutional ethics. Further the apex court observed that though all citizens and constitutional functionaries should bow down to the constitutional norms, the constitutional functionaries owe a greater degree of responsibility towards this eloquent instrument for it is from this document that they derive their power and authority. As a natural corollary they must ensure that they cultivate and develop a spirit of constitutionalism where every action taken by them is governed by and is in strict conformity with the basic tenets of the Constitution.

Justice Chandrachud, while writing his opinion in the said case, also expounded on the concept, which is summarized as follows:

(a) The text of the Constitution may not be enough to protect its democratic values. Therefore, it is important to uphold the moral values of our Constitution. In order to truly understand what constitutional morality reflects, it is necessary to answer "what it is that the Constitution is trying to say" and to identify "the broadest possible range to fix the meaning of the text".

(b) One of the chief features of the Constitutional Morality is liberal values which governed the making of India's Constitution and created expectations from the polity. These liberal values are to be understood in the deeper virtues from which it sprang: an ability to combine individuality with mutual regard, intellectualism with a democratic sensibility, conviction with a sense of fallibility, deliberation with decision, ambition with a commitment to institutions, and hope for a future with due regard for the past and present.

(c) Another essential feature of the constitutional morality is the ability and commitment to arrive at decisions on important issues consensually. It requires that "despite all differences we are part of a common deliberative enterprise." It envisages partnership and coordination between various institutions created by the Constitution.

(d) Constitutional morality places responsibilities and duties on individuals who occupy constitutional institutions and offices. There should be an institutional basis for political behavior. It involves that the political parties and the political process address issues affecting the public at large. Constitutional morality reduces the gap between representation and legitimacy.

(e) Another major feature of constitutional morality is that it provides in a Constitution the basic rules which prevent institutions from turning tyrannical. It warns against the fallibility of individuals in a democracy, checks State power and the tyranny of the majority. Constitutional morality balances popular morality and acts as a threshold against an upsurge in mob rule.

(f) Constitutional morality requires filling in constitutional silences to enhance and complete the spirit of the Constitution. A Constitution can establish a structure of Government, but how these structures work rests upon the fulcrum of constitutional values. Constitutional morality purports to stop the past from tearing the soul of the nation apart by acting as a guiding basis to settle constitutional disputes "Of necessity, constitutions are unfinished. What is explicit in the text rests on implicit understandings; what is stated rests on what is unstated."

In *K. Lakshminarayanan and Ors. v. Union of India (UOI) and Ors.* {(2018) SCC online SC 2730} the court elaborated on the inter relationship between constitutional morality and constitutional conventions. It said that the purpose and object of constitutional convention is to ensure that the legal framework of the Constitution is operated in accordance with constitutional values and constitutional morality. The constitutional conventions always aim to achieve higher values and objectives enshrined in the Constitution. No such constitutional convention can be recognized or implemented which is contrary to either the expressed constitutional provisions or the underlined constitutional objectives and aims which the Constitution sought to achieve.

The cases wherein constitutional morality has been employed are not just restricted to those dealing with governance and political issues. Exemplary use of constitutional morality has been made by the Courts to strike down the colonial laws criminalizing consensual same gender sex (Section 377 IPC) and 'adultery' (Section 497 IPC) in the cases of *Navtej Singh Johar v. Union of India* {(2018) 2 SCC 189} and *Joseph Shine & Union of India* (2009 SCC Online Del.1762) respectively. The credit for opening up new dimensions of the concept a decade ago goes to the Delhi High Court in the historic judgment of *Naz Foundation v. NCT of Delhi* which read down Section 377 of the Indian Penal Code. The Delhi High Court laid stress upon the distinction between the constitutional morality and public morality and held that popular morality or public disapproval of certain acts is not a valid justification for restriction of the Fundamental Rights under Article 21. It observed that popular or public morality is based on shifting and subjecting notions of right and wrong; whereas constitutional morality is derived from constitutional values. If there is any type of morality that can pass the test of compelling state interest, it must be constitutional morality and not public morality.

In *Independent Thought v. Union of India* {(2017) 10 SCC 800}, Supreme Court read down Exception 2 to Section 375

of Indian Penal Code, by virtue of which marital rape of minor wives is criminalized. J. Madan B. Lokur, observed that, "Apart from constitutional and statutory provisions, constitutional morality forbids us from giving an interpretation to Exception 2 to Section 375 of the Indian Penal Code that sanctifies a tradition or custom that is no longer sustainable."

In *Joseph Shine v. Union of India*, the Court held that archaic law of adultery laid down in Section 497 of Indian Penal Code is unconstitutional, on grounds of violating equality before law, non-discrimination on ground of sex and dignity, all of which are fundamental as per the commitment to constitutional morality. The Court further laid down that constitutional morality must guide the law and not the common morality or public morality. The principle to be followed for criminalization of acts, as observed by the Court is: "With respect to criminal legislation, the principle which determines the 'act' that is criminalized as well as the persons who may be held criminally culpable, must be tested on the anvil of constitutionality. The principle must not be determined by majoritarian notions of morality which are at odds with constitutional morality."

From this brief genealogy, it is clear that application of constitutional morality in cases involving issues of governance, political accountability and fundamental rights has become usual in constitutional adjudication. It is also clear that constitutional morality in India does not imply convention, habits and practices but a culture of constitutionalism centered on utmost respect for constitutional text and forms.

Comparative perspectives

National Coalition for Gay and Lesbian Equality v. Minister of Justice the South African Constitutional Court while dealing with the issue of an anti sodomy law ruled that: "A state that recognizes difference does not mean a state without morality or one without a point of view. It does not banish concepts of right and wrong, nor envisage a world without good and evil. It is impartial in its dealing with people and groups, but is not neutral in its value system. The Constitution certainly does not debar the state from enforcing morality. Indeed, the Bill of Rights is nothing if not a document founded on deep political morality. What is central to the character and functioning of the state, however, is that the dictates of the morality which it enforces, and the limits to which it may go, are to be found in the text and spirit of the Constitution itself." {(1999) 1 SA 6 CC}

In *R v. M (C)*: Ontario Court of Appeal in Canada opined "When governments define the ambits of morality, as they do when they enunciate laws, they are obliged to do so in accordance with constitutional guarantees, not with unwarranted assumptions" {(1995) 30 C.R.R. (2d) 112}

In other words, when making decisions on the basis of morality, the State ought not to indulge in guesswork about socially acceptable behaviour. Rather, it must look towards the Constitution; necessary guidance on morality may be found in both text and spirit. The 'constitutional spirit,' or constitutionalism, exists in the original intent of the framers as adopted and adapted by the wisdom of the courts.

In *Imran Ahmad Khan Niazi v. Mian Nawaz Sharif* (Constitution Nos. 29,30 of 2016) the Supreme Court of Pakistan had to decide a case of alleged corruption on the part of the Prime Minister. It lamented the huge gulf that

separated constitutional morality and political ethos in the country. It further remarked, following the American judge William Douglas that the judicial power lay in educating and providing moral leadership as mandated by constitutional morality. This is an important judgment for recognizing the guiding role of courts in shaping constitutional morality.

In *Govt. of Bangladesh v. Advocate Asaduzzaman Siddiqui* (Civil Appeal No. 6 of 2017), a challenge to the constitutionality of the 16th Amendment was posed before the Appellate Division of the Supreme Court of Bangladesh. This amendment gave power to the Parliament to remove judges by a two-thirds majority and raised important questions about judicial independence and separation of powers. The Court ruled that the Amendment was unconstitutional for interfering with the independence of judiciary, which like India is a part of the Basic Structure of the Constitution of Bangladesh. In doing so, the Court noted that the concept of constitutional morality allowed the written text of a constitution to adapt to the changing needs of society, in the sense of a living tree of constitutionalism.

Emergent patterns

First, notwithstanding its origin in Britain, the concept is not used much in the West. On the other hand, Non-Western judiciaries are increasingly turning to the concept. The South African Constitutional Court and the Supreme Court of India have closely relied on the concept. Other South Asian constitutional courts have increasingly followed this lead.

A second pattern is the widely varied uses of constitutional morality. The term is used in cases pertaining to rights of specific groups as well as in general jurisprudence, as its use in matters relating to sexual minorities and dignity jurisprudence suggests. The concept is also used to establish accountability in the upper echelons of the state and negotiate the relationship between state institutions, even if such an imagination is absent in the constitutional text. In these ways, we observe that constitutional morality is an attempt to encapsulate the spirit underlying the text of the Constitution.

Towards an 'Ensemble of Values' approach- What is Constitutional Morality

Constitutional morality is an ensemble of values. It is the Constitution's imagination of a moral citizen, moral community and moral nation. To construct this imagination, one relies on the values and norms expressed in or underlying the constitutional text and spirit.

When we speak of constitutional morality, we are dealing with something of a fundamentally higher order which underlies all legal principles and doctrines. Because it is an ensemble of specific moral values, it cannot be disentangled from the national character of our people as well as the struggle for freedom. Therefore, constitutional morality finds meaning and vitality from the moment of our independence and constitution-making and re-making. In this sense, constitutional morality is an expression of constituent power.

(i) Competing moralities

Roughly speaking, we can think of three kinds of morality: individual, group and social morality. Individual morality is the righteous conduct prescribed by individual conscience. Similarly, social groups have their own forms of morality, of

action that is viewed as 'good.' Can we rely on these for adjudication of constitutional matters? The history of our nation is witness to the dangers of blindly adhering to the morality of particular individuals and communities.

On the other hand, there is social morality, often understood as national or public morality. In practice, it is very difficult to determine actions viewed as 'bad' by every single person in the country, or even a majority. In a pluralistic society such as India it is impossible to find the common denominator of morality.

This is precisely where constitutional morality comes in. Just as it becomes necessary to create the fiction of the 'reasonable person,' one must create the image of the 'perfectly constitutional person' who, in Grote's language, has paramount reverence for the forms of the Constitution. From within the constitution, a balance has to be struck between the claims of individual, society and nation.

By its very nature, constitutional morality presumes consensus. The morality of the constitution does not blindly bow to the majority sentiment; it also does not favour a minority group without due cause. Instead, it is a mutual acceptance that constitutional values are the source of one's identity and the basis for governance. In this way, it approximates Jurgen Habermas's idea of 'constitutional patriotism.' Constitutional patriotism exists where citizens define themselves and their relationship with each other in terms of an affinity/ attachment towards constitutional values. They reject caste, creed or other markers of identity in coming together to form a nation. Through the constitution, they decide that the only thing that keeps them together is their shared belief in a set of values.

(ii) Sources of Constitutional Morality

When our preamble invokes 'we the people' it is deeply aware that the Indian people are divided along cultural, ethnic, religious and countless other lines. To see oneself purely as a citizen of India and not as a member of this or that community is not an easy task. The basic feature, then, of our ideal constitutional persons is that they are equal in their dignity. They see themselves as part of an agreed social system in which no one is to be privileged over the other. For this reason, they understand that the Constitution allows them the freedom to pursue their own notions of morality, this freedom being limited by a similar right of others. In simple words, they exercise their moral freedom in such a way that it does not become moral policing.

The Oath: The Third Schedule to our Constitution is titled "Forms of Oaths or Affirmations" and it lays down the prescribed format for the same. You can pick up any of the entries given there and you will find that it gives the choice to either do 'swear in the name of God' or do 'solemnly affirm.' Why this choice? Clearly, it was done to give individuals the freedom to remember their own particular Gods. Similarly, if someone did not believe in God they could choose to say solemnly affirm and restrict the matter to their own conscience. This is quite significant because it shows us how our constitution treats the concept of God. He/she exists therein not as some superhuman force but as a determination within one's own conscience. The Constitution suggests mutual respect, makes us better citizens. This is an example of the constitution's morality.

Conclusion

After considering the above narrative one could still ask - but from where does this value framework get its legitimacy? The answer would be: from our shared political history.

Not only did the constitution-makers foresee the problem of competing moralities, they left us with a basic framework of values as well as set of procedures and forms through which the nation could determine its own ever changing morality. The 42nd amendment, and other important amendments, may be seen as the paradigmatic examples. These are expressions of constituent power through which new values were added to the pre-existing framework. The need for this framework, as we have seen, emerges from the inherent demands of a pluralistic democracy like ours.

As to the question where does one locate constitutional morality? we can answer: in major sites such as Preamble, Fundamental Rights, Directive Principles of State Policy, Fundamental Duties, etc., as the Supreme Court has frequently held. But one can locate morality also in the minor sites such as the form of the oath as discussed in the Third Schedule to the Constitution. Its content is entirely determinate and discernible, whether it is in the language of the major sites or in the forms of the minor sites. There is, therefore, a substantive content to constitutional morality.

The foregoing discussion shows that the Constitution is an agreement on legitimate values, procedures and conventions that we agree on as our common morality, or how we will decide what it is. These mutually agreed forms and procedures help us find resolutions to conflicting moral concerns. Constitutional morality comprises a value-framework which judges may use to mediate conflicts between constitutional provisions. It also allows for the creation of new constitutional values.

In law-making, constitutional morality exists as a guiding light. The state should not adopt any other morality apart from that which is constitutional. Political incentives will always exist for law-makers to enshrine their own notions of right and wrong into legislation. But it is the beholden duty of the State to not heed to these pulls and pushes. 'Governance by the Constitution' that is the only permissible morality as far as the State is concerned.

"To be effective, constitutional laws have to rest on a substratum of constitutional morality.... In the absence of constitutional morality, the operation of a Constitution, no matter how carefully written, tends to become arbitrary, erratic and capricious. It is not possible in a democratic order to insulate completely the domain of law from that of politics. A Constitution such as ours is expected to provide guidance on what should be regulated by the impersonal rule of law and what may be settled by the competition for power among parties, among factions, and among political leaders. It is here that the significance of constitutional morality lies. Without some infusion of constitutional morality among legislators, Judges, lawyers, Ministers, civil servants, writers, and public intellectuals, the Constitution becomes a plaything of power brokers." (Andre Beteille, 'Democracy and its Institution').

(Compiled from the 6th L. G. Havanur Endowment lecture delivered on 16th March 2019)

ಈ ಶಾಸನಬದ್ಧ ಸಂಸ್ಥೆಯ ಕರ್ತವ್ಯವಾಗಿದೆ. ಗ್ರಾಮೀಣ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ನಗರ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಹೆಣ್ಣು ಮಗುವಿಗೆ ವಿಶೇಷವಾಗಿ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಯೋಜನೆ 1991-2000 ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಉತ್ತಮ ಭವಿಷ್ಯವನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸುವ ಉದ್ದೇಶದಿಂದ ಹೆಣ್ಣು ಮಗುವಿನ ಉಳಿವು, ರಕ್ಷಣೆ ಮತ್ತು ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯನ್ನು ಖಚಿತಪಡಿಸುವ ಕ್ರಿಯಾಯೋಜನೆಯನ್ನು ಜಾರಿಗೆ ತರಲು ಮಹಿಳಾ ಸಭಾಲೀಕರಣಕ್ಕಾಗಿ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ನೀತಿಯನ್ನು ಸಿದ್ಧಪಡಿಸುವುದು ಈ ಸಂಸ್ಥೆಯ ಜವಬ್ದಾರಿಯಾಗಿದೆ. ಒಟ್ಟಾರೆ ಮಹಿಳೆಯರಿಗೆ ರಾಷ್ಟ್ರದಲ್ಲಿ ಸಾಮಾನ್ಯವಾದ ಹಕ್ಕು ಬಾಧ್ಯತೆಗಳು, ಘನತೆಯಿಂದ, ಗೌರವದಿಂದ ಸ್ಥಾನಮಾನಗಳೊಂದಿಗೆ ಜೀವನ ನಡೆಸುವಲ್ಲಿ ಬೇಕಾದಂತಹ ಆರ್ಥಿಕ, ಸಾಮಾಜಿಕ ಮತ್ತು ಸರ್ವೋತ್ತಮ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯ ನಿಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಆಯೋಗವು ಕೆಲಸಮಾಡುತ್ತದೆ. ಇದಲ್ಲದೆ ಎಲ್ಲಾ ರಾಜ್ಯಗಳಲ್ಲಿಯೂ ರಾಜ್ಯಮಟ್ಟದ ಆಯೋಗಗಳನ್ನು ರಚಿಸಿ, ಮಹಿಳೆಯ ಸಾರ್ವಕಾಲಿಕ ರಕ್ಷಣೆಗೆ ಸಾಕಷ್ಟು ಕ್ರಮಗಳನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡಿರುವುದು ಪ್ರಶಂಸನೀಯ ಮತ್ತು ಆದರಣೀಯ ಸಂಗತಿಯಾಗಿದೆ.

ಭಾರತ ಸಂವಿಧಾನ ಅನುಚ್ಛೇದಗಳ ಮತ್ತು ನಿರ್ದೇಶಕ ತತ್ವಗಳ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಸಾಕಷ್ಟು ಮಕ್ಕಳ ಯವನಾವಸ್ಥೆಯ, ಹೆಣ್ಣು ಮಕ್ಕಳ ಮತ್ತು ವಿವಾಹಿತ, ಅವಿವಾಹಿತ, ವಿಧವಾ ಹೆಣ್ಣು ಮಕ್ಕಳ ರಕ್ಷಣೆಗಾಗಿ ಸಾಕಷ್ಟು ಕಾಯಿದೆಗಳನ್ನು ರಚಿಸಲಾಗಿದೆ.

* ಮಕ್ಕಳ ರಕ್ಷಣೆ ಮತ್ತು ಪಾಲನೆ (ಲಿಂಗ ಭೇದವಿಲ್ಲದಂತೆ)

ರಕ್ಷಕರು ಮತ್ತು ವಾರ್ಡ್‌ಗಳ ಕಾಯ್ದೆ 1890, ಬಾಲ್ಯ ವಿವಾಹ ತಡೆಗಟ್ಟುವ ನಿಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಬಾಲ್ಯ ವಿವಾಹ ಸಂಯಮ ಕಾಯ್ದೆ 1929, ಹಿಂದೂ ಉತ್ತರಾಧಿಕಾರ ಕಾಯ್ದೆ 1956, ದತ್ತು ಮತ್ತು ನಿರ್ವಹಣೆ ಕಾಯ್ದೆ 1956, ಮಕ್ಕಳ ಹಕ್ಕುಗಳ ರಕ್ಷಣೆ ಯುನೈಟೆಡ್ ನೇಷನ್ ಫೋಷಣೆ 20.11.1959, ಇದರ ಅಧಾರದ ಮೇಲೆ ರಚಿತವಾದ ಮಕ್ಕಳ ಕಾಯ್ದೆ 1960, ಇವು ತಾಯಿಯ ಗರ್ಭದಲ್ಲಿರುವ ಇನ್ನೂ ಜನಿಸದ ಮಕ್ಕಳಿಂದ ಹಿಡಿದು ಬಾಲ್ಯಾವಸ್ಥೆಯ ಮಕ್ಕಳ ಸಂರಕ್ಷಣೆಯ ಹಕ್ಕುಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಒತ್ತು ನೀಡಿವೆ. ಹೆರಿಗೆ ಪ್ರಯೋಜನ ಕಾಯ್ದೆ 1961, ಗರ್ಭಧಾರಣೆಯ ವೈದ್ಯಕೀಯ ಮುಕ್ತಾಯ ಕಾಯ್ದೆ 1971, ಈ ಕಾಯ್ದೆಯು ಮಗುವಿನ ಮತ್ತು ಗರ್ಭಧರಿಸಿದ ತಾಯಿಯ ಸಂರಕ್ಷಣೆಗೆ ಒತ್ತಾಸೆಯಾಗಿವೆ. ಕಲಂ 125 ಸಿ.ಆರ್.ಪಿ.ಸಿ 1973 ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ನಿರ್ಲಕ್ಷಿತ ಹೆಂಡತಿ, ಮಕ್ಕಳು, ತಂದೆ ತಾಯಿಗಳು ಜೀವನಾಂಶವನ್ನು ಪಡೆದುಕೊಳ್ಳಲು ಕಾನೂನಾತ್ಮಕವಾಗಿ ರಕ್ಷಣೆ ನೀಡಲಾಗಿದೆ. ಈ ನಿಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಶಾಬಾನು ಪ್ರಕರಣ (1985 ಸಿ.ಎಲ್.ಜಿ 875)ರಲ್ಲಿ ಭಾರತ ಸರ್ವೋಚ್ಚ ನ್ಯಾಯಾಲಯವು ಪರಿಗಣಿಸಿದೆ. ಇದಲ್ಲದೆ ಮಕ್ಕಳಿಗಾಗಿ ಮಕ್ಕಳ ಮೇಲೆ ದೌರ್ಜನ್ಯ ತಡೆಗಟ್ಟುವಿಕೆ ಮತ್ತು ಚಿಕಿತ್ಸಾ ಕಾಯ್ದೆ 1974, ಅಂಗವಿಕಲ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಶಿಕ್ಷಣ ಕಾಯ್ದೆ 1975, ಬಾಲ ಕಾರ್ಮಿಕ ನಿಷೇಧ ಮತ್ತು ನಿಯಂತ್ರಣ ಕಾಯ್ದೆ 1986, ಪ್ರಸವಪೂರ್ವ ಲಿಂಗನಿರ್ಣಯ ತಂತ್ರಗಳು (ದುರುಪಯೋಗ ನಿಯಂತ್ರಣ ಮತ್ತು ತಡೆಗಟ್ಟುವಿಕೆ) ಕಾಯ್ದೆ 1994, ಲೈಂಗಿಕ ಅಪರಾಧಗಳಿಂದ ಮಕ್ಕಳ ರಕ್ಷಣೆ ಕಾಯ್ದೆ 2012, ಅಪರಾಧ ಕಾನೂನು ತಿದ್ದುಪಡಿ ಕಾಯ್ದೆ 2013, ಬಾಲಾಪರಾಧಿ ಕಾಯ್ದೆ 2015 ಇವುಗಳನ್ನು ಜಾರಿಗೆ ತಂದು ಮಕ್ಕಳ ಗರ್ಭಾಂತರದ ದಿನದಿಂದ ವಯಸ್ಕರಾಗುವವರೆಗೆ ಅಂದರೆ 18 ವರ್ಷ ತುಂಬುವವರೆಗೂ ಸಾರ್ವಕಾಲಿಕ ರಕ್ಷಣೆಮಾಡಲು ಸಾಕಷ್ಟು ಕ್ರಮಗಳನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡಿರುವುದು ಪ್ರಶಂಸನೀಯವೆನಿಸಿದರೂ ಸಹಾ ಮಾನವೀಯ ಮೌಲ್ಯಗಳನ್ನು ಸಂರಕ್ಷಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಒದಗಿರುವ ಸಂಧರ್ಭವು ನಿಜಕ್ಕೂ ವಿಷಾದನೀಯವಾಗಿದೆ.

ವಿವಾಹ ಸಂಬಂಧಿ ಕಾಯಿದೆಗಳು ಮತ್ತು ರಕ್ಷಣೆ

* ಮಹಿಳೆಗೆ ವಿವಾಹದ ನಂತರದ ಸಂರಕ್ಷಣೆಯ ಬಗ್ಗೆ ಸಾಕಷ್ಟು ಕಾನೂನುಗಳನ್ನು ರಚಿಸಲಾಗಿದೆ. ಹಿಂದೂ ವಿಧವಾ ಪುನರ್ವಿವಾಹ ಕಾಯ್ದೆ 1856, ವಿಚ್ಛೇದನ ಕಾಯ್ದೆ 1969, ಭಾರತೀಯ ಕ್ರಿಶ್ಚಿಯನ್ ಮದುವೆ ಕಾಯ್ದೆ 1872, ಪಾರ್ಸಿ ಮದುವೆ ಮತ್ತು ವಿಚ್ಛೇದನ ಕಾಯ್ದೆ 1936, ಶರಿಯತ್ ಕಾಯ್ದೆ 1937, ಮುಸ್ಲಿಂ ವಿವಾಹ ವಿಸರ್ಜನೆ ಕಾಯ್ದೆ 1939, ವಿಶೇಷ ವಿವಾಹ ಕಾಯ್ದೆ 1954, ಹಿಂದೂ ವಿವಾಹ ಕಾಯ್ದೆ 1955, ಮುಸ್ಲಿಂ ಮಹಿಳೆಯರ ವಿಚ್ಛೇದನ ಮತ್ತು ರಕ್ಷಣೆ ಕಾಯ್ದೆ 1986 ಇಂತಹ ಕಾನೂನುಗಳನ್ನು ರಚಿಸುವ ಮೂಲಕ ಮಹಿಳೆಯ ವಿವಾಹದ ನಂತರದ ರಕ್ಷಣೆಯ ಬಗ್ಗೆ ಸಂಬಂಧಿತ ಗಂಡ ಮತ್ತು ಇತರರ ಬಾಧ್ಯತೆಗಳನ್ನು ಮತ್ತು ಮಹಿಳೆಯ ಜೀವನಾಂಶ, ವಿವಾಹ ಸಂಬಂಧಿತ ಮಕ್ಕಳ ಸಂರಕ್ಷಣೆ ಇವುಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಸಾಕಷ್ಟು ಜಾಗೃತೆಯ ಮೂಲಕ ಹಕ್ಕುಗಳ ರಕ್ಷಣೆಗಾಗಿ ಪ್ರಯತ್ನಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಮಹಿಳೆಯರ ಆಸ್ತಿ-ಪಾಸ್ತಿಗಳ ರಕ್ಷಣೆಗೂ ಸಹಾ ಸಾಕಷ್ಟು ಒತ್ತು ನೀಡಿದ್ದು ಮಹಿಳೆಯರ ಯಾವುದೇ ಸಂಪ್ರದಾಯಕ್ಕೆ, ಪದ್ಧತಿಗೆ ಮತ್ತು ಸಮಾಜಕ್ಕೆ ಒಳಪಟ್ಟಿದ್ದರೂ ಸಹ, ಚರ ಮತ್ತು ಸ್ಥಿರ ಆಸ್ತಿಗಳನ್ನು ಸಂಪಾದನೆಮಾಡಲು ತನ್ನ ಜೀವಿತ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಮನಸೋಇಚ್ಛೆ ಅನುಭವಿಸಲು ಮತ್ತು ಅಂತಹ ಆಸ್ತಿಗಳನ್ನು ವಿತರಣೆಮಾಡಲು ಮತ್ತು ತನ್ನ ಮರಣ ನಂತರವು ಸಹಾ ತನ್ನ ಆಸ್ತಿಗಳನ್ನು ವಿತರಣೆಮಾಡಲು ಸಂವಿಧಾನದಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ಮೇಲ್ಕಂಡ ಕಾಯಿದೆಗಳಲ್ಲಿ ಹಕ್ಕುಗಳನ್ನು ರಚಿಸಿ ಸಂರಕ್ಷಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಮುಸ್ಲಿಂಕಾಲದ ಸಂರಕ್ಷಣೆ.

* ಮುಸ್ಲಿಂ ಅಥವಾ ವಯಸ್ಸಾದ ಹಿರಿಯರ ರಕ್ಷಣೆ.

ನಿರ್ಲಕ್ಷಿತ ವಯಸ್ಸಾದ ಹಿರಿಯ ನಾಗರಿಕರ ರಕ್ಷಣೆಗಾಗಿ "ಲಿಂಗಭೇದವಿಲ್ಲದ"

ಮೋಷಕರು ಹಾಗೂ ಹಿರಿಯ ನಾಗರಿಕರ ಕಲ್ಯಾಣ ಮತ್ತು ಶ್ರೇಯೋಭಿವೃದ್ಧಿ ಕಾಯಿದೆ 2007 ನ್ನು ಜಾರಿಗೆ ತರಲಾಗಿದೆ. ಇದಲ್ಲದೆ ಹಿರಿಯ ನಾಗರಿಕರ ಮಾನವೀಯ ಯೋಜನೆಗಳು, ಆರೋಗ್ಯ ರಕ್ಷಣೆಗಾಗಿ ಮಾನಸಿಕ ಆರೋಗ್ಯ ರಕ್ಷಣಾ ಕಾಯಿದೆ 1987, ಅಂಗವಿಕಲರ ರಕ್ಷಣಾ ಕಾಯಿದೆಗಳನ್ನು ಜಾರಿಗೆ ತರುವುದರ ಮೂಲಕ ಹಿರಿಯ ನಾಗರಿಕರ ರಕ್ಷಣೆಗೆ ಒತ್ತು ನೀಡಲಾಗಿದೆ.

* ಸಾಮಾಜಿಕ ಪಿಡುಗು ನಿವಾರಣಾ ಕಾಯಿದೆಗಳು

ಸಾಮಾಜಿಕ ಪಿಡುಗುಗಳನ್ನು ತಡೆಗಟ್ಟಲು ಕೆಲವು ವಿಶೇಷ ಕಾಯಿದೆಗಳನ್ನು ಜಾರಿಗೆ ತರಲಾಗಿದೆ. ಬಾಲ್ಯ ವಿವಾಹ ಸಂಯಮ ಕಾಯ್ದೆ 1929, ಸತಿ ತಡೆ ಕಾಯ್ದೆ 1987, ಮಹಿಳೆಯರಲ್ಲಿ ಅನೈತಿಕ ಸಂಚಾರ ರಕ್ಷಣೆ ಕಾಯ್ದೆ 1980, ಅನೈತಿಕ ಸಂಚಾರ ನಿಗ್ರಹ ಕಾಯ್ದೆ 1933, 1956 ಮತ್ತು 1986, ಮಹಿಳೆಯರ ಅಸಭ್ಯ ಪ್ರಾತಿನಿಧ್ಯ ಕಾಯ್ದೆ 1986, ಮಾಹಿತಿ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ ಕಾಯ್ದೆ 2000, ಮಹಿಳೆಯರ ಮೇಲಿನ ಲೈಂಗಿಕ ಕಿರುಕುಳ ಕಾಯ್ದೆ 2013, ಪರಿಶಿಷ್ಟ ಜಾತಿ ಮತ್ತು ಪರಿಶಿಷ್ಟ ಪಂಗಡ ದೌರ್ಜನ್ಯ ತಡೆಗಟ್ಟುವಿಕೆ ಕಾಯ್ದೆ 1989, ಕೌಟುಂಬಿಕ ಹಿಂಸಾಚಾರ ಕಾಯ್ದೆ 2005 ಇವುಗಳನ್ನು ರಚಿಸಿಕೊಳ್ಳಲಾಗಿದೆ. ಮಾನವನ ದೇಹ ಮತ್ತು ಜೀವನದ ಮೇಲೆ ಪರಿಣಾಮ ಬೀಳುವ ಅಪರಾಧಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಭಾರತದ ದಂಡ ಸಂಹಿತೆಯಲ್ಲೂ ಸಹಾ ಸಾಕಷ್ಟು ಪ್ರಕರಣಗಳನ್ನು ನಾವು ಕಾಣಬಹುದಾಗಿದೆ. ವರದಕ್ಷಿಣೆ ಸಾವು ಕಲಂ 304 ಬಿ, ಮಹಿಳೆಯರಿಗೆ ಕಿರುಕುಳ ಸಂರಕ್ಷಣೆಗಾಗಿ ಕಲಂ 498 ಎ, ಆತ್ಮಹತ್ಯೆಗೆ ಪ್ರಚೋದನೆ ಕಲಂ 306, ಗರ್ಭಪಾತ, ಇನ್ನು ಹುಟ್ಟಲಿರುವ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಆಗಬಹುದಾದಂತಹ ದೌರ್ಜನ್ಯ, ಶಿಶುಗಳನ್ನು ಹುಟ್ಟಿದೇ ಇರುವಂತೆ ಮಾಡುವುದು, ಜನನವನ್ನು ಮರೆಮಾಚುವುದು ಇವುಗಳನ್ನು ಕಲಂ 312 ರಿಂದ 318 ರ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ವಿಷಧೀಕರಿಸಲಾಗಿದೆ. ಇದಲ್ಲದೆ ಸ್ತ್ರೀ ಶಿಶುಹತ್ಯೆ ತಡೆ ಕಾಯ್ದೆ 1870 ಈ ಭಾರತ ದಂಡ ಸಂಹಿತೆ ಕಲಂಗಳಿಗೆ ಅನುಸಾರವಾಗಿದೆ. ಗಾಯ ಮತ್ತು ತೀವ್ರತರವಾದ ಗಾಯ, ಆಸಿಡ್‌ನಿಂದ ಸುಡುವಿಕೆ ಕಲಂ 319 ರಿಂದ 326 ರ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ತೀವ್ರತರದ ಶಿಕ್ಷೆಯನ್ನು ಕಾನೂನಿನಲ್ಲಿ ತಿದ್ದುಪಡಿಮಾಡಲಾಗಿದೆ. ಮಹಿಳೆಯರ ಗೌರವಕ್ಕೆ ದಕ್ಕಿ ತರುವ ಪ್ರಕರಣಗಳನ್ನು ಅಂದರೆ ಕಲಂ 354 ಎ ಯಿಂದ 354 ರ ವರೆಗೆ ತಿದ್ದುಪಡಿಗಳನ್ನು ತರುವ ಮೂಲಕ ಅಪರಾಧದ ಶಿಕ್ಷೆಯನ್ನು ಉನ್ನತೀಕರಿಸಲಾಗಿದೆ. ಅಪಹರಣ, ಗುಲಾಮಗಿರಿ, ಬಲವಂತವಾಗಿ ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ಒಡ್ಡುವುದು ಕಲಂ 359 ರಿಂದ 374 ರಲ್ಲಿ ಅಪರಾಧಿಕ ಶಿಕ್ಷಾರ್ಹ ಕೃತ್ಯಗಳೆಂದು ಪರಿಗಣಿಸಲಾಗಿದೆ. ಲೈಂಗಿಕ ಅಪರಾಧಗಳನ್ನು ಕಲಂ 375, 376 ಮತ್ತು 377 ರ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ವಿವರಿಸಿದ್ದು ಅವುಗಳಿಗೆ ತಿದ್ದುಪಡಿಗಳನ್ನು ಮಾಡುವುದರ ಮೂಲಕ ಕನಿಷ್ಠ ಮತ್ತು ಗರಿಷ್ಠ ಶಿಕ್ಷೆಗಳನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಲಾಗಿದೆ. ಮೋಸದ ವಿಧಾನದಲ್ಲಿ ಸಹಾಬಾಳ್ವೆ, ವಿವಾಹಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತಹ ಅಪರಾಧಿಕ ಶಿಕ್ಷಾರ್ಹ ಅಪರಾಧಗಳ ಬಗ್ಗೆ 493 ರಿಂದ 498 ರ ಕಲಮುಗಳ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ವಿವರಣೆಯನ್ನು ನೀಡಲಾಗಿದೆ.

ಮೇಲ್ಕಂಡ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಕೂಲಂಕುಶವಾಗಿ ಮಾನವೀಯ ಮೌಲ್ಯಗಳೊಡನೆ ಪೂರ್ವ ನಿದರ್ಶನಗಳೊಂದಿಗೆ ತುಲನೆಮಾಡಿ ಗ್ರಹಿಸಿದಾಗ ಹಿಂದೆ ಪೂರ್ವ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಮಹಿಳೆಗೆ ನೀಡುತ್ತಿದ್ದ ಪ್ರಾಮುಖ್ಯತೆ, ಗೌರವ, ಸ್ಥಾನ-ಮಾನಗಳನ್ನು ಮತ್ತು ಘನತೆಯನ್ನು ಸಂರಕ್ಷಿಸುವಲ್ಲಿ ಮಾನವೀಯ ಮೌಲ್ಯಗಳ ಕೊರತೆಯಿಂದ ದಕ್ಕಿ ಉಂಟಾದ ಕಾರಣ ಸಾಕಷ್ಟು ವಿಶೇಷ ಸಾಂವಿಧಾನಿಕ ಮತ್ತು ಕಾನೂನಾತ್ಮಕ ಕಾಯ್ದೆಗಳ ಮೂಲಕ ಮತ್ತೊಮ್ಮೆ ಹಕ್ಕುಗಳ ಸಂರಕ್ಷಣೆಯನ್ನು ಮಾಡಲು ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡಿರುವುದು, ನಾಗರಿಕತೆಯ ಒಂದು ಉತ್ಕೃಷ್ಟ ಗುಣವಾದರೆ, ಮಾನವೀಯ ಮೌಲ್ಯಗಳನ್ನು ಮರೆತಿರುವುದಕ್ಕು ನಿದರ್ಶನವಾಗಿದೆ. ಕಾಯ್ದೆಗಳು ಎಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಇರುತ್ತವೆಯೋ ಅಲ್ಲಿ ಅನಾಗರಿಕತೆಗೆ ದಾರಿಯಾಗುತ್ತದೆ, ಅಂತಹ ಅನಾಗರಿಕತೆಯಿಂದ ನಾಗರಿಕತೆಯತ್ತ ರಾಷ್ಟ್ರವು ಬೆಳೆಯಲಿ ಮತ್ತು ಕಾಯ್ದೆಗಳು ಇಲ್ಲದೆಯೇ ಮಹಿಳೆಗೆ ಸಲ್ಲಬೇಕಾದಂತಹ ಪ್ರೀತಿ ವಿಶ್ವಾಸ, ಘನತೆ, ಗೌರವ ಮತ್ತು ಸ್ಥಾನಮಾನಗಳು ಮತ್ತೊಮ್ಮೆ ಸಂಪೂರ್ಣತೆಯಿಂದ ದೊರಕುವಂತಾಗಿ ಮನುಷ್ಯಾಕಾರದ ಸಾರ್ವಕಾಲಿಕ ನಾಡೋಕ್ತಿಯು ಪುನರ್ ಸ್ಥಾಪನೆಗೊಂಡು ಕಾಯ್ದೆಗಳನ್ನು ಸಾಕಷ್ಟು ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ನಿವಾರಣೆಮಾಡಿ ಮಾನವೀಯ ಮೌಲ್ಯತೆಯಿಂದ ಭಾರತದ ಪ್ರಜೆಗಳು ಮೆರೆಯುವಂತಾಗಲಿ ಎಂದು ಆಶಿಸುವುದು ಎಲ್ಲಾ ಭಾರತದ ನಾಗರಿಕ ಪ್ರಜೆಯ ಕರ್ತವ್ಯವಾಗಿದೆ. ಈ ನಿಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಎಲ್ಲರೂ ಸಹಾ ಕಂಕಣ ಬದ್ಧರಾಗಿ ಶ್ರಮಿಸುವುದು ಅವಶ್ಯಕವಾಗಿರುತ್ತದೆ.

ಮೀಸಲು ಅರಣ್ಯದ ಮೀಸಲನ್ನು...

ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟ ಅಧಿಕಾರಿಗಳನ್ನು ದಂಡಿಸಬೇಕೆಂದು ನ್ಯಾಯಾಲಯವು ತೀರ್ಮಾನ ನೀಡಿದೆ. ಜೊತೆಗೆ, ಸಂವಿಧಾನದ ಆರ್ಟಿಕಲ್ 48ಎ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಪರಿಸರ, ಕಾಡು ಹಾಗೂ ವನ್ಯ ಜೀವಿಗಳನ್ನು ರಕ್ಷಿಸುವುದು ಸರ್ಕಾರದ ಕರ್ತವ್ಯವಾಗಿರುವುದರಿಂದ ಹಾಗೂ 'ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಭರವಸೆ ಸಿದ್ಧಾಂತ' (Public Trust Doctrine) ಅನ್ವಯಿಸುವುದರಿಂದ ಸರ್ಕಾರವು ಅರಣ್ಯಗಳನ್ನು ಸಂರಕ್ಷಿಸಬೇಕೆಂದು ಮಾನ್ಯ ಉಚ್ಚನ್ಯಾಯಾಲಯವು ಅಭಿಪ್ರಾಯ ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸಿದೆ.

ಈ ಮಹತ್ವದ ತೀರ್ಮಾನ ಅರಣ್ಯ ಸಂರಕ್ಷಣೆಯ ದೈಯಕ್ಕೆ ಮತ್ತಷ್ಟು ಬಲ ದೊರಕಿಸಿಕೊಟ್ಟಿದೆ. (ಗಿರೀಶ ಆಚಾರ್. ಎ. ಭಾರತ ಸರ್ಕಾರ ಮತ್ತು ಇನ್ನಿತರರು (W.P.No.43037/2019) ವ್ಯಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ).

ಅಮಲ್ಜಾರಿ ಅರ್ಜಿಗಳ (Execution Cases) ವಿಚಾರಣೆಗೆ ಸುಪ್ರೀಂ ಕೋರ್ಟ್‌ನ ಮಾರ್ಗಸೂಚಿಗಳು

ಅಮಲ್ಜಾರಿ ಅರ್ಜಿಗಳ ಇತ್ಯರ್ಥ ಮಾಡುವಲ್ಲಿ ಆಗುತ್ತಿರುವ ವಿಳಂಬವನ್ನು ಗಮನಿಸಿ ಮತ್ತು ವಿಳಂಬವನ್ನು ಕಡಿಮೆ ಮಾಡುವ ಉದ್ದೇಶದಿಂದ ಮಾನ್ಯ ಸರ್ವೋಚ್ಚ ನ್ಯಾಯಾಲಯದ ಪೂರ್ಣ ಪೀಠವು ದಾವೆಗಳನ್ನು ಮತ್ತು ಅಮಲ್ಜಾರಿ ಅರ್ಜಿಗಳ ವಿಚಾರಣೆಗಳನ್ನು ನೆಡೆಸುತ್ತಿರುವ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ನ್ಯಾಯಾಲಯವು ಈ ಕೆಳಗಿನ ಮಾರ್ಗಸೂಚಿಗಳನ್ನು ಖಡ್ಗಾಯವಾಗಿ ಪಾಲಿಸತಕ್ಕದ್ದು ಎಂದು ಆದೇಶಿಸಿದೆ;

ಸ್ವಾಧೀನತೆಗೆ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟ ದಾವೆಗಳಲ್ಲಿ ನ್ಯಾಯಾಲಯವು ಆದೇಶ Xರ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಮೂರನೇ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳ ಹಿತಾಸಕ್ತಿಯ ಬಗ್ಗೆ ವಿಚಾರಣೆಯನ್ನು ನೆಡೆಸತಕ್ಕದ್ದು ಮತ್ತು ಆದೇಶ XIನಿಯಮ 14ರ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಅಧಿಕಾರವನ್ನು ಚಲಾಯಿಸಿ, ಪಕ್ಷಗಾರರು ತಮ್ಮ ಸ್ವಾಧೀನದಲ್ಲಿರುವ ದಾಖಲಾತಿಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಪ್ರಮಾಣೀಕೃತವಾಗಿ ಬಹಿರಂಗಪಡಿಸಿ ಹಾಜರುಪಡಿಸಲು ಹಾಗೂ ಅಂತಹ ಆಸ್ತಿಗಳಮೇಲೆ ಮೂರನೇ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳು ಹೊಂದಿರುವ ಹಿತಾಸಕ್ತಿಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಘೋಷಣೆ ಮಾಡಲು ತಿಳಿಸತಕ್ಕದ್ದು.

ಸ್ವಾಧೀನದ ವಿಷಯವು ವಿವಾದದಲ್ಲಿಲ್ಲದ ಮತ್ತು ನ್ಯಾಯಾಲಯದಲ್ಲಿ ಪ್ರಕರಣದ ವಸ್ತುಸ್ಥಿತಿಯು ವಿಚಾರಣೆ ನೆಡೆಸುವ ವಿಷಯವಾಗಿಲ್ಲದೇ ಇರುವಂತಹ ಸೂಕ್ತ ಪ್ರಕರಣಗಳಲ್ಲಿ, ನ್ಯಾಯಾಲಯವು ಆಸ್ತಿಯ ನಿಖರವಾದ ವಿವರಣೆ ಮತ್ತು ಸ್ಥಾನಮಾನದ ಬಗ್ಗೆ ಮೌಲ್ಯ ಮಾಪನ ಮಾಡಲು ಕಮಿಷನರ್‌ರವರನ್ನು ನೇಮಿಸಬಹುದು.

ಬಹುಸಂಖ್ಯೆಯ ಪ್ರಕರಣಗಳಾಗುವುದನ್ನು ತಪ್ಪಿಸಲು ಮತ್ತು ವ್ಯಾಜ್ಯಕಾರಣಗಳನ್ನು ಒಂದೇ ದಾವೆಯಲ್ಲಿ ಅಳವಡಿಸಲು ನ್ಯಾಯಾಲಯವು ಆದೇಶ Xರ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಪಕ್ಷಗಾರರ ವಿಚಾರಣೆಯನ್ನು ಪೂರ್ಣಗೊಳಿಸಿದ ನಂತರ ಅಥವಾ ಆದೇಶ XI ರ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ದಾಖಲೆಗಳನ್ನು ಸಲ್ಲಿಸಿದ ನಂತರ ಅಥವಾ ಕಮಿಷನರ್‌ರವರ ವರದಿ ಸ್ವೀಕರಿಸಿದ ನಂತರ ಎಲ್ಲಾ ಅವಶ್ಯಕ ಅಥವಾ ಸೂಕ್ತ ಪಕ್ಷಗಾರರನ್ನು ಪ್ರಕರಣದಲ್ಲಿ ಸೇರಿಸಲೇಬೇಕು.

ಪ್ರಕರಣವನ್ನು ಸೂಕ್ತ ನ್ಯಾಯನಿರ್ಣಯ ಮಾಡುವ ಸಲುವಾಗಿ ಸಿಪಿಸಿ ಯ ಆದೇಶ XL ನಿಯಮ 1ರ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಕರಣದಲ್ಲಿರುವ ಆಸ್ತಿಯ ಸ್ಥಿತಿಗತಿಗಳ ಮೇಲ್ವಿಚಾರಣೆ ಮಾಡಲು ನ್ಯಾಯಾಲಯದ ಸ್ವೀಕರ್ತನನ್ನು (court receiver) ಕಾನೂನಿನ ಸುಪರ್ದುದಾರನಾಗಿ (custodia legis) ನೇಮಿಸಬಹುದು.

ನ್ಯಾಯಾಲಯವು ಆಸ್ತಿಯ ಸ್ವಾಧೀನತೆಯ ಹಸ್ತಾಂತರ ಮಾಡುವ ಬಗ್ಗೆ ತೀರ್ಪನ್ನು (Decree) ನೀಡುವ ಮೊದಲು ತೀರ್ಪು (Decree) ಆಸ್ತಿಯ ಮತ್ತು ಆಸ್ತಿಯ ಸ್ವರೂಪದ ಬಗ್ಗೆ ನಿಸ್ಸಂದೇಹಕವಾದ ವಿವರಣೆಯನ್ನು ಹೊಂದಿದೆಯೇ ಎಂಬ ಅಂಶವನ್ನು ಖಚಿತಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು.

ಹಣಕಾಸಿನ ಖಚಿತಗಳಲ್ಲಿ ಮೌಖಿಕ ಕೋರಿಕೆಯನ್ನು ಮಾನ್ಯಮಾಡಿ ಹಣವನ್ನು ಪಾವತಿಸಲು ನೀಡಿರುವ ತೀರ್ಪನ್ನು ನ್ಯಾಯಾಲಯವು ಆದೇಶ XXI ನಿಯಮ 11ರ ಪ್ರಕಾರ ತಕ್ಷಣವೇ ಜಾರಿಗೊಳಿಸಬೇಕು.

ಹಣವನ್ನು ಪಾವತಿಸುವ ದಾವೆಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಕರಣದಲ್ಲಿನ ವಾದಾಂಶಗಳನ್ನು ನಿರ್ಧರಿಸುವ ಪೂರ್ವದಲ್ಲಿ, ಪ್ರತಿವಾದಿಯು ದಾವೆಯಲ್ಲಿನ ತನ್ನ ಹೊಣೆಗಾರಿಕೆಗೆ ಅನುಗುಣವಾಗಿ ತನ್ನ ಸ್ವತ್ತುಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಪ್ರಮಾಣೀಕೃತ ಹೇಳಿಕೆಯನ್ನು ನೀಡುವಂತೆ ಮಾಡಬಹುದು. ಇದಲ್ಲದೆ, ನ್ಯಾಯಾಲಯವು ವಿಚಾರಣಾ ಹಂತದಲ್ಲಿರುವ ಯಾವುದೇ ಪ್ರಕರಣದ ಯಾವುದೇ ಹಂತದಲ್ಲಿ ಸಿಪಿಸಿ ಕಲಂ 151 ರ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಇರುವ ಅಧಿಕಾರವನ್ನು ಚಲಾಯಿಸಿ ತೀರ್ಪನ್ನು ಜಾರಿಗೊಳಿಸಲು ಬೇಕಾಗಬಹುದಾದ ಭದ್ರತೆಯನ್ನು ಕೇಳಬಹುದು.

ಸಿಪಿಸಿ ಕಲಂ 47ರ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಅಥವಾ ಆದೇಶ XXIರ ಅಡಿಯಲ್ಲಿನ ತನ್ನ

ದಾವೆಯನ್ನು ಸಕ್ಷಮ ನ್ಯಾಯಾಲಯಕ್ಕೆ ಮರುಸಲ್ಲಿಸಿದ ದಿನಾಂಕದಂತೆ ಮೌಲ್ಯನಿರ್ಣಯ ಮಾಡಬೇಕು

ನ್ಯಾಯಾಲಯಕ್ಕೆ ಅಧಿಕಾರವ್ಯಾಪ್ತಿ (jurisdiction) ಇಲ್ಲ ಎಂಬ ಕಾರಣಕ್ಕೆ ಹಿಂತಿರುಗಿಸಿದ ದಾವೆಯನ್ನು ತದನಂತರ ಅಧಿಕಾರವ್ಯಾಪ್ತಿ (jurisdiction) ಹೊಂದಿರುವ ನ್ಯಾಯಾಲಯಕ್ಕೆ ಸಲ್ಲಿಸುವ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ದಾವೆಯ ವಸ್ತು ವಿಷಯದ ಮೌಲ್ಯ ನಿರ್ಣಯವನ್ನು ಅಧಿಕಾರವ್ಯಾಪ್ತಿ ಇಲ್ಲದ ನ್ಯಾಯಾಲಯವು ದಾವೆಯನ್ನು ಹಿಂತಿರುಗಿಸಿದ ನ್ಯಾಯಾಲಯದಲ್ಲಿ ಸಲ್ಲಿಸಿದ ದಿನಾಂಕದಲ್ಲಿದ್ದಂತೆ ಮಾಡಬೇಕೇ ಅಥವಾ ದಾವೆಯನ್ನು ಅಧಿಕಾರವ್ಯಾಪ್ತಿ ಇರುವ ನ್ಯಾಯಾಲಯದಲ್ಲಿ ಮರುಸಲ್ಲಿಸಿದ ದಿನಾಂಕದಲ್ಲಿದ್ದಂತೆ ಮೌಲ್ಯ ನಿರ್ಣಯ ಮಾಡಬೇಕೆ ಎಂಬ ಅಂಶವನ್ನು ಕರ್ನಾಟಕ ಉಚ್ಚ ನ್ಯಾಯಾಲಯದ ನ್ಯಾಯಮೂರ್ತಿ ಕೃಷ್ಣ ಎಸ್ ದೀಕ್ಷಿತ್ ರವರ ಏಕ ಸದಸ್ಯ ಪೀಠವು ವಿಚಾರಣೆ ನೆಡೆಸಿ ತೀರ್ಪು ನೀಡಿದೆ.

ಕಾನೂನಿನ ದೃಷ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ಮೌಲ್ಯ ನಿರ್ಣಯ ಮತ್ತು ನ್ಯಾಯಾಲಯದ ಶುಲ್ಕ ಪಾವತಿಯಂತಹ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಸಕ್ಷಮ ನ್ಯಾಯಾಲಯದಲ್ಲಿ ವಾದ ಪತ್ರವನ್ನು

ನ್ಯಾಯವ್ಯಾಪ್ತಿಯ ಕರ್ತವ್ಯ ನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತಿರುವ ನ್ಯಾಯಾಲಯವು, ಮೂರನೇ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳು ತಮ್ಮ ಹಕ್ಕನ್ನು ಪ್ರತಿಪಾದಿಸಿ ಸಲ್ಲಿಸಿದ ಅರ್ಜಿಗಳ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ಯಾಂತ್ರಿಕವಾಗಿ ನೋಟೀಸ್ ನೀಡಬಾರದು. ಇದಲ್ಲದೆ, ನ್ಯಾಯಾಲಯವು ದಾವೆಯನ್ನು ಇತ್ಯರ್ಥಪಡಿಸುವ ಹಂತದಲ್ಲಿ ಪರಿಗಣಿಸಬಹುದಾದಂತಹ ಯಾವುದೇ ಅರ್ಜಿಗಳನ್ನು ಅಥವಾ ಪ್ರಕರಣದ ವಿಚಾರಣೆ ಹಂತದಲ್ಲಿ ಅರ್ಜಿದಾರನ ಜಾಗರೂಕತೆಯಿಂದ ಸಲ್ಲಿಸಿ ನಿರ್ಧಾರವಾಗಬಹುದಾಗಿದ್ದ ಅರ್ಜಿಗಳನ್ನು ನ್ಯಾಯಾಲಯವು ಪರಿಗಣಿಸಬಾರದು.

ಅಮಲ್ಜಾರಿ ಅರ್ಜಿಯ ವಿಚಾರಣೆ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಒಂದು ವೇಳೆ ಪ್ರಕರಣದ ವಸ್ತುಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ತ್ವರಿತ ವಿಧಾನಗಳಾದ ಕಮಿಷನರ್ ನೇಮಕದ ಮುಖಾಂತರ ಅಥವಾ ಛಾಯಾಚಿತ್ರಗಳು ಅಥವಾ ವಿಡಿಯೋದಂತಹ ಎಲೆಕ್ಟ್ರಾನಿಕ್ ವಸ್ತುಗಳ ಜೊತೆಗೆ ಅಫಿಡವಿಟ್ ಇಲ್ಲದೇ ನಿರ್ಧರಿಸಲಾಗದಂತಹ ವಿಶೇಷ ಮತ್ತು ಅಪರೂಪದ ಪ್ರಕರಣಗಳಲ್ಲಿ ಪೂತ್ರ ನ್ಯಾಯಾಲಯವು ಸಾಕ್ಷ್ಯವನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಲು ಅನುಮತಿಸಬೇಕು.

ನ್ಯಾಯಾಲಯಕ್ಕೆ ತಕರಾರು ಅಥವಾ ಪ್ರತಿರೋಧವು ತಿರುಳ್ತಿದ್ದ ಹಕ್ಕು ಸಾಧಿಸುವಿಕೆ ಅಥವಾ mala fide ಎಂದು ಗೋಚರಿಸಿದರೆ, ಸೂಕ್ತ ಸಂದರ್ಭಗಳಲ್ಲಿ ಆದೇಶ XXI ರ ನಿಯಮ 98ರ ಉಪ-ನಿಯಮ (2)ನ್ನು ಪಾಲಿಸಬೇಕು ಮತ್ತು ಕಲಂ 35Aರ ಪ್ರಕಾರ ಪರಿಹಾರದ ವೆಚ್ಚವನ್ನು ನೀಡಬೇಕು.

ಸಿಪಿಸಿ ಕಲಂ 60ರಲ್ಲಿ ನಮೂದಿಸಿರುವ "ತೀರ್ಪು-ಖುಣಿ ಅಥವಾ ಅವನ ನಂಬಿಕೆಯಲ್ಲಿರುವ ಯಾವುದೇ ವ್ಯಕ್ತಿ ಅಥವಾ ಪರವಾಗಿರುವ ವ್ಯಕ್ತಿ" ಎಂಬ ಪದವನ್ನು ಯಾವುದೇ ಇನ್ನೊಬ್ಬ ವ್ಯಕ್ತಿಯಿಂದ ಪಾಲು, ಲಾಭ ಅಥವಾ ಆಸ್ತಿಯನ್ನು ಅವನು ಪಡೆಯಬಹುದಾದ ಸಾಮರ್ಥ್ಯ ಎಂದು ಮುಕ್ತವಾಗಿ ಅಳವಡಿಸಿಕೊಂಡು ಓದಬೇಕು.

ಅಮಲ್ಜಾರಿ ಪ್ರಕರಣಗಳನ್ನು ನೆಡೆಸುತ್ತಿರುವ ನ್ಯಾಯಾಲಯವು ಅಮಲ್ಜಾರಿ ಅರ್ಜಿಗಳನ್ನು ಸಲ್ಲಿಸಿದ ದಿನದಿಂದ ಆರು ತಿಂಗಳ ಅವಧಿಯೊಳಗೆ ಇತ್ಯರ್ಥಗೊಳಿಸಬೇಕು ಮತ್ತು ಪ್ರಕರಣದ ವಿಳಂಬಕ್ಕೆ ಲಿಖಿತ ಕಾರಣಗಳನ್ನು ನೀಡಿ ಕಾಲಾವಧಿಯನ್ನು ವಿಸ್ತರಿಸಬಹುದು.

ಅಮಲ್ಜಾರಿ ನ್ಯಾಯಾಲಯಕ್ಕೆ ಒಂದುವೇಳೆ ಪ್ರಕರಣದ ವಸ್ತುಸ್ಥಿತಿಯ ಆಧಾರದಲ್ಲಿ ತೀರ್ಪನ್ನು ಜಾರಿಗೊಳಿಸಲು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ ಎಂದು ಮನದಟ್ಟಾದಲ್ಲಿ, ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟ ಪೊಲೀಸ್ ಠಾಣೆಗೆ ತೀರ್ಪು ಜಾರಿಮಾಡುವ ಕೆಲಸದಲ್ಲಿ ನಿರತರಾಗಿರುವ ಅಧಿಕಾರಿಗಳಿಗೆ ಪೋಲೀಸರ ನೆರವು ನೀಡುವಂತೆ ನಿರ್ದೇಶನ ನೀಡಬಹುದು. ಇದಲ್ಲದೆ, ಒಂದುವೇಳೆ ಕರ್ತವ್ಯ ನಿರತರಾಗಿರುವ ಸರ್ಕಾರೀ ಅಧಿಕಾರಿಗಳಮೇಲೆ ಯಾವುದೇ ಅಪರಾಧವನ್ನು ಎಸಗಿದ ವಿಷಯವನ್ನು ನ್ಯಾಯಾಲಯದ ಗಮನಕ್ಕೆ ತಂದಲ್ಲಿ, ಅದನ್ನು ಕಾನೂನಿನ ಪ್ರಕಾರ ಕಠಿಣ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ನಿರ್ವಹಿಸಬೇಕು.

ಅಮಲ್ಜಾರಿ ನ್ಯಾಯಾಲಯಗಳು ನೀಡಿರುವ ಆದೇಶಗಳನ್ನು ಜಾರಿಗೊಳಿಸುವ ಸಲುವಾಗಿ ನ್ಯಾಯಾಲಯದ ಸಿಬ್ಬಂದಿಗಳಿಗೆ ವಾರಂಟ್ ಜಾರಿಗೊಳಿಸಲು, ಜಪ್ತಿ ಮತ್ತು ಮಾರಾಟವನ್ನು ಕಾರ್ಯಗತಗೊಳಿಸಲು ಮತ್ತು ಇತರ ಅಧಿಕೃತ ಕರ್ತವ್ಯಗಳನ್ನು ನಿರ್ವಹಿಸಲು ನ್ಯಾಯಾಂಗ ಅಕಾಡೆಮಿಗಳು ಕೈಪಿಡಿಗಳನ್ನು ಸಿದ್ಧಪಡಿಸಿ ಸೂಕ್ತ ವಿಧಾನದ ಮೂಲಕ ನಿರಂತರ ತರಬೇತಿಯನ್ನು ನೀಡಬೇಕು.

[ಉಲ್ಲೇಖ: ರಾಹುಲ್ ಎಸ್ ಷಾ ವಿರುದ್ಧ ಜಿನೇಂದ್ರ ಕುಮಾರ್ ಗಾಂಧಿ, CIVIL APPEAL NOS. 1659-1660 of 2021 (SPECIAL LEAVE TO APPEAL NOS. 7965-7966/2020) decided on: 22.04.2021]

ಸಲ್ಲಿಸಿದ ದಿನದಿಂದ ಒಂದು ದಾವೆಯನ್ನು ಹೂಡಲಾಗಿದೆ ಎಂದು ಪರಿಗಣಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ. ಅದು ಒಂದು ವೇಳೆ ನಿಜವೇ ಆದಲ್ಲಿ, ದಾವೆಯ ವಸ್ತು ವಿಷಯವನ್ನು ಸಕ್ಷಮ ನ್ಯಾಯಾಲಯಕ್ಕೆ ವಾದ ಪತ್ರವನ್ನು ಪುನಃ ಸಲ್ಲಿಸಿದ ದಿನಾಂಕದಲ್ಲಿದ್ದಂತೆ ಮೌಲ್ಯ ನಿರ್ಣಯ ಮಾಡಬೇಕೆ ಹೊರತು ಅಧಿಕಾರ ವ್ಯಾಪ್ತಿ ಇಲ್ಲದ ನ್ಯಾಯಾಲಯದಲ್ಲಿ ವಾದ ಪತ್ರವನ್ನು ಸಲ್ಲಿಸಿದ ದಿನಾಂಕದಿಂದ ಅಲ್ಲ ಎಂದು ತೀರ್ಪು ನೀಡಲಾಗಿದೆ. ವಾದಪತ್ರದ ಮೇಲೆ ಮೊದಲ ಹಂತದಲ್ಲಿ ಪಾವತಿಸಲಾದ ಶುಲ್ಕವು ಯಥೋಚಿತವಾಗಿದೆ ಎಂದು ಪರಿಗಣಿಸಬೇಕು ಎಂಬ ಅರ್ಜಿದಾರರ ವಾದವನ್ನು ನ್ಯಾಯಾಲಯ ತಿರಸ್ಕರಿಸಿದೆ ಮತ್ತು ಒಂದುವೇಳೆ ಆ ವಾದವನ್ನು ಪುರಸ್ಕರಿಸಿದರೆ ಅದು ವಾದಿಯ ತಪ್ಪು ನಿರ್ಣಯದಿಂದ ವಾದಿಗೇ ಲಾಭಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಲು ಅನುಮತಿ ನೀಡಿದಂತಾಗುತ್ತದೆ ಎಂದು ತೀರ್ಪು ನೀಡಿದೆ.

[ಉಲ್ಲೇಖ: Stono Craft Abrasives v. Karnataka Industrial Area Development Board & Others, WP No.42700/2018 (GM-CPC) on 25.03.2021]

LIMITATION ACT AND PROCEEDINGS UNDER THE INSOLVENCY AND BANKRUPTCY CODE, 2016

has become due and payable and is not repaid by the debtor or the corporate debtor, as the case may be.

The 2018 amendment to the IBC has been held to be clarificatory in nature by the Supreme Court and hence applicable retrospectively given that the intent of the Code is not to revive time-barred debts.

The Supreme Court, in its earlier decisions, had also clarified that the period of limitation for filing applications for initiation of insolvency proceedings would be three years from the date of default, with Article 137 of the Limitation Act being applicable.

Section 18 provides that if a written acknowledgement of liability is given prior to the expiry of the prescribed period of limitation, a fresh period of limitation shall be computed from the time of signing of such acknowledgement. The effect and operation of Section 18 is not to revive a debt, the recovery of which is time barred as per the Limitation Act, but only to extend an existing period of limitation. The courts in India lean in favour of a liberal construction of such acknowledgments.

Further, in *Sesh Nath Singh and Another v. Baidyabati Sheoraphuli Co-operative Bank Ltd., and another* (Civil Appeal No.9198/2019) decided on 22-03-2021, the Supreme Court has held that even Sections 5 and 14 of the Limitation Act are applicable to IBC proceedings. In fact, the Supreme Court made it clear that Section 5 of the Limitation Act does not speak of the requirement of filing an application for condonation of delay and that the Section enables the court to admit an application or appeal if the applicant/appellant satisfies the court that he had sufficient cause for not making the application/appeal within the time prescribed.

Findings in Laxmi Pat Case qua limitation

The brief facts in the Laxmi Pat case are that, in 2007 and 2008, Union Bank of India ("UBI") extended credit facilities to Mahaveer Construction, a proprietary firm which was guaranteed by one Surana Metals Limited. The date of default was 30-01-2010 whereas, UBI filed an application under Section 7 of the IBC against Surana Metals Limited (as the corporate debtor in respect of the corporate guarantee given by it) before the NCLT on February 13, 2019. The application was admitted by the NCLT and the appeal against the order of admission was dismissed by the NCLAT. The order of the NCLAT was thereafter challenged in appeal before the Supreme Court.

While the Supreme Court reiterated and held that the intent of the IBC was not to reopen or revive time-barred debts, it clarified that accrual of fresh period of limitation in terms of Section 18 is under the Limitation Act itself and it will not be a

case of giving new lease to time-barred debts. Accordingly, the Court held that there is no reason to exclude the effect of Section 18 to the proceedings initiated under the IBC. The Court also clarified that its decision in the Babulal case did not rule out the application of Section 18 and observed that "... this Court had not ruled out the application of Section 18 of the Limitation Act to the proceedings under the Code, if the fact situation of the case so warrants."

The Supreme Court held that when the principal borrower and/or the corporate guarantor (as the case may be) admits and acknowledges the liability, a fresh period of limitation is required to be computed from the time when the acknowledgment was so signed by the principal borrower or the corporate guarantor, provided the acknowledgment is before expiration of the prescribed period of limitation.

In relation to the liability of a guarantor, the Supreme Court reiterated that such liability is coextensive with the principal borrower under Section 128 of the Contract Act, 1872. Therefore, when the principal borrower acknowledges its liability, the period of limitation for enforcing rights under such a guarantee would also stand extended, subject to the contract of guarantee.

Conclusion

The Laxmi Pat judgment has provided much-needed clarity on whether provisions for extension of limitation periods under the Limitation Act are applicable to proceedings under the IBC. The Supreme Court has interpreted Section 238A as intended, by making all provisions of the Limitation Act, as applicable, available to proceedings under the IBC. The Supreme Court found no reason to exclude the applicability of Section 18. Article 137 of the Limitation Act (which provides that the period of limitation runs for a period of three years from "when the right to apply accrues") is applicable for computation of the limitation period for initiating proceedings under the Code).

Hence, where there is an acknowledgment of debt within the period of limitation, with the intention to establish a jural relationship such as that of a debtor and creditor, such acknowledgment would extend the period of limitation for initiating proceedings under the IBC. Further, in case of continuing guarantees, subject to the guarantee agreement, an acknowledgment of debt by the borrower could also save the limitation period *qua* the guarantor.

From the findings and reasoning given by the Supreme Court in Laxmi Pat it would also follow that other provisions of the Limitation Act providing for extension or exclusion of time period, such as Section 19 of the Limitation Act, can be equally made applicable to the proceedings under the IBC.

LIMITATION UNDER THE PROTECTION OF WOMEN FROM DOMESTIC VIOLENCE ACT

The High Court held that, to attract Section 468 of Cr.P.C., the act must be classified as an 'offence' which term is defined under General Clauses Act as an "act or omission made punishable by any law." After considering the provisions of the DV Act the High Court clarified that the intention of Sections 12, 20 and 21 is to protect the interest of the aggrieved person and these provisions are relief oriented. Hence, acts or omissions covered under these provisions can neither be termed nor treated as an offence by the legislature. Further, Section 12 of the DV Act is only an enabling provision to initiate enquiry to find out whether such act or omission is committed.

Considering Section 31 of the DV Act High Court opined that only breach of the protection order or interim protection order, etc., constitutes an offence and is punishable. However, Section 12 is not covered under the term 'offence' and hence Section

468 of Cr.P.C. is inapplicable.

The Honourable High Court reiterated that proceedings under DV Act are quasi criminal in nature and the main object of the enactment is to protect women against violence of any kind occurring in a domestic household. Justice Mudgal further opined that if the Act intended to make every act of domestic violence an offence, the Parliament would not have legislated the DV Act, as the Indian Penal Code already had the relevant provisions such as Sections 498A, 306 and 304B even before the enactment of DV Act. Therefore, the purpose of D.V Act is to protect and save the family. Thus, the Honourable High Court did not find any merit in the contention that the Petition was time barred and allowed the application for release of amount filed by the Respondent.

Mamatha Roy, Advocate

Debate and Discussion: Indispensable in a Democracy

A democratic society lives and grows by accepting ideas, by experimenting with them and if necessary by rejecting them. Hence discussion and debate are indispensable in a democracy. This underscores the freedom of thought and expression- the freedom of propagation of views and ideas ensured by freedom of publication and circulation - dissemination of information. The history of civilization is in a considerable measure the displacement of error by the realisation of truth, the search for which ought not to be fettered. The ultimate good in a free society can be reached only by a discovery of truth and that can be achieved only by a free trade in ideas. As Justice Holmes elegantly put it, the best test of truth is the power of thought to get itself accepted in the competition of the market. And freedom of thought is not only freedom for the thought we like but also for the thought we hate. Freedom of thought and expression including dissent is an important constitutional value which underpins a free and harmonious society. Justice Cardozo observed that freedom of speech is the matrix, the indispensable condition of nearly every other form of freedom. It is the wellspring of civilization. Without it liberty of thought would shrivel. The end result would be that the spirit of man would be mutilated and become enslaved.

In a constitutional democracy it is the right to question, to examine and to dissent that enables an informed citizenry- the governed to scrutinize and rein in the government. Dissent may be said to be the very life blood of democracy. Not only that it is not to be put down, but it is necessary to protect it. Democracy has wider moral implications than mere majoritarianism. Unfortunately intolerance seems to be growing in every walk of life. This is dangerous. The importance of tolerance and respect for another view which is indeed the hallmark of Indian civilization cannot be over-stated. It is crucial to cultivate and maintain that spirit and outlook.

Government has to be responsible and responsive. Law must reflect the 'general will' - public opinion which is evolved as a consensus through informed debates and discussion. Law is not an end in itself but only a means of achieving social good. The power of the State to implement and enforce obedience to the law carries with it the duty and responsibility of making the law known and understood in the right perspective. Government is a potent, omnipresent teacher. It is the duty of every civilized government to promote the intelligence of its people. As John Stuart Mill points out: "The first element of good government.... being the virtue and intelligence of human beings composing the community, the most important point of excellence which any form of government can possess is to promote the.... intelligence of the people themselves." Government should embark upon educating the people on the nuances of the laws

and anything that affects them with patience and understanding. The right to protest entails the duty to listen to other voices and shun any rigidity or intolerance. Otherwise democracy will degenerate into mobocracy which gives the crown to the mob with the loudest voices, the biggest sticks and the readiest fists.

This freedom has been given a pride of place in our constitutional scheme as in any other free society. The Supreme has accorded the highest value to this freedom and secured it for the citizens, while no doubt balancing the other societal concerns and larger public interest. For, no freedom is absolute. If it

were so, it would soon degenerate into licence and destroy the freedom itself and work against public interest and public good. The freedom is only to ensure the 'general will' of the people, can be made

known, that Government will respond to it and that changes may be obtained by peaceful means.

The basic principle of democracy being that in government the deliberative forces shall prevail over the arbitrary, public discussion becomes a political duty and the greatest menace to freedom is an inert people. Public criticism is essential to the working of democracy as the Supreme Court pointed out. The very foundation of constitutional government lies in the belief that changes, if desired, may be obtained by peaceful means. Hence the need to preserve inviolate this constitutional right. It has been rightly said that freedom to think as you will and speak as you think are means indispensable to the discovery and spread of political truth; that without free speech and assembly discussion would be futile, that the path of safety lies in the opportunity to discuss supposed grievances and proposed remedies. It is the vital force which sustains all other rights; stifling free voices can never bode well for a true democracy. The democratic credentials of every institution uphold its authority and dignity in the eyes of the people.

V. Sudhish Pai
Advocate

IN MEMORIAM

RAGHAVENDRA S.R.

Mr. Raghavendra S.R. was initially working as a government nodal officer and in the process of instructing government counsels on behalf of his department, developed a keen interest for law and joined the legal profession. He started a newsletter titled 'Kanoonu Kalasa' dedicated to topics of law and the legal profession. He also conducted classes for aspirants of the Civil Judge and District Judge examinations and

was very active in cultural and literary programmes conducted in the Bengaluru Bar. Mr. Raghavendra was an active member of Lahari Advocates Forum and even served as the treasurer of the Forum. He was elected as the Secretary of the Bangalore Advocates Literary Union just a month before his sad demise. We lost Mr. Raghavendra on 29th April 2021. We at Lahari sorrowfully miss him and are yet to come to terms with his sudden demise.

To

Book post

Well wisher of the Issue

Smt. V. Gangabai Advocate, Bengaluru

Printed & Published by : Lahari Advocates Forum, Bengaluru

Printed at : Vee Kay Printers & Publishers, # 396, Ooliga Complex, Sampige Road, Malleshwaram, Bengaluru-560 003.

Published at : # 8/340, Prabhat Complex, K.G. Road, Bengaluru-560 009

Editor : M. Jagadeesh

jagadeesh@tapaslaw.com

RNI No. KARBIL 2010/64911